

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelki: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Contr. Contr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kr.
Italije in tujemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: ena mesečno Lir 16,-
za izposojnino pa Lir 22.80.

Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Siloviti boji v Egiptu

Zopet večje število angleških tankov uničenih — Več sto ujetnikov

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 29. oktobra naslednje 886. vojno poročilo:

V siloviti bitki, ki se bilje že 5 dni na fronti pri Alameinu, je prišlo tudi večerj do ponovnih močnih neprijateljskih napadov, katerim so osne sile nudile močan odpor.

Uničili smo še nekoliko drugih desetkov oklopnih voz in zajeli nekoliko sto ujetnikov.

V uspešnih strmoglavih poletih so od. delki italijanskega in nemškega letalstva obstreljevali s strojnimi in obmetavali z bombami zbirališča čet in sredstev na so-
vražnih postojankah.

Nemški letalci so sestrelili dve britan-
ski letali, dve drugi pa so zbile protiletal-
ske baterije.

Letališči v Lucel in Ta Veneziji sta bili bombardirani od osnega letalstva. Eno le-
talo »Spittfire« se je vnelo zadeto od strela
nemškega lovca.

Oddelki štrimotornikov vrste »Liberato-
re«, ki je skušal napasti luko v Navari-
nu, so naši lovci prestregli in ga prisilili,
da je odvrzel bombe v morje. Eno sovražno
letalo, ponovno zadeto, se je v plamenih
zrušilo.

Princ Piemontski maršal Italije

Rim, 29. okt. s. Agencija Stefani po-
roča iz Rima, da je bil princ Piemontski
s kraljevim ukazom imenovan za Marša-
la Italije.

Hitlerjev pozdrav Duceju

Najtesnejša povezanost italijanskega in nemškega naroda

Rim, 28. okt. s. Ob 20-letnici Pohoda na
Rim je Führer posla Duceju naslednjo br-
zjavko:

Ekselencu šefu Kr. italijanske vlade cav.
Benitu Mussoliniju — Rim.

Ob 20-letnici pohoda na Rim se moja
misel obrača k vam in k vašim ustvarit-
vam, kakršnih ni bilo prej v zgodovini, v
duhu najzvestejšega prijateljstva in zavez-
ništva. Z menoj združeni celotni narodno
socialistični nemški narod se živahno ude-
ležuje obletnice dneva trumfa fašistične
revolucije. Kar ste Vi, Duce in Vaši bo-
jevniki storili, je dalo Vaši tedanji revol-

ciji vrednost preobrata v zgodovini člove-
štva.

Danes se najina revolucionarna naroda
skupaj borita v najtesnejšem bratstvu in
orožju proti istim silam, ki so se nekoč
brez uspeha zoperstavljale v notranjosti Fa-
šizmu in Italiji in narodnemu socializmu v
Nemčiji. Židovstvo, plutokracija in boljšev-
izem bodo zaradi tega izgubili to bitko
prav tako, kakor so jo izgubili tedaj. S
tem trdnim zaupanjem vas pozdravljam,
Duce, z največjo prisrčnostjo in pošiljam
vam in vašim črnim stražam svoje tova-
riške pozdrave in tovariške pozdrave nem-
škega naroda. Adolf Hitler.

Sprejem nemške delegacije z dr. Leyem na čelu v Beneški palači

Rim, 28. okt. s. Duce je sprejel v Bene-
ški palači delegacijo visokih prvakov na-
rodno socialistične stranke z dr. Leyem na
čelu. Delegacijo so spremljali tajnik
stranke Vidussoni, generalni podpoveljnik
GILa Bonamici in podtajnik GUFa D'Este.
Pri sprejemu je bil navzoč tudi nemški vo-
leposlanik na Kraljevem dvoru Eksc. v.
Mackensen. Duce je najprej sprejel dr. Le-
ya, ki je Duceju izročil Hitlerjevo osebno
sporočilo ob 20letnici Pohoda na Rim. Dr.
Ley je potem predstavil posamezne člane
delegacije Duceju. Za vsakega izmed njih,
med katerimi je bilo tudi več odlikovanih
za vojaško hrabrost in nekaj vojnih pohab-
ljenjcev, je Duce imel prisrčno besedo.

Dr. Ley je podčrtal, da je s svojimi tova-
rariši prinašalec pozdravov in čestitk de-
lavcev in vojakov, ki se skupno na notra-
nji in vojni fronti bore drug ob drugem s
proletarskim ljudstvom in borci fašistične
Italije. Dr. Ley je omenil, da je stara ideo-
loško solidarnost, ki je vedno obstojala
med fašističnim in narodno socialističnim
gibanjem, imela za posledico, da so v Nem-
čiji od pričetka smatrali Duceja in njegovo
velikostno delo kot simbol borbe. Dodal je,
da Nemčija občuduje italijanskega duha,
ki je vedno vztrajal in vztraja žilavo in
z verno pri svojih idealih. Nemčija ve, da
bo zmaga morala kronati skupni napor
obeh narodov osi, zagotavljajoč tima bolj-
šo usodo in popolno sodelovanje. Oba na-
roda sta mlada in se spoštujeta, ker sta se
vedno borila skupno v silnih okoliščinah
proti sovražnikom, ki so hoteli ovirati njun
razvoj. Iz te zveze je nastalo prijateljstvo,
ki se ne ustraši ovir in ki ga bo čas še
utrdil ter ga naredil vedno bolj tesnega in
učinkovitega.

Duce je v odgovoru na pozdrav omenil
dogodke pred 20 leti, ko se je pričela fa-
šistična revolucija. Odlej se je razvijala
huda borba proti boljševizmu, plutokraciji
in židovstvu. V tej dobi se je morala Ita-
lija boriti v treh vojnah. Prva v Abesiniji
je bila dejansko vojna proti Angliji, kajti
za Abesinijo je stala Anglija, druga vojna
v Španiji je je vodila prvič amo ob rami
z nemškimi tovariši in je imela za posle-
dico, da so boljševizem strle junaške fa-
lange nove Španije. Tretjo vojno, sedanjjo,
bo italijanski narod odločno vodil do kon-
ca, ki pomeni zmago. V zadnjih treh letih
vojne se je rodilo globoko tovarštvo med
italijanskimi in nemškimi vojniki. In to to-
varštvo, je dodal Duce, je najboljšje jam-
stvo za bodočnost obeh narodov.

Duce je nato naprosil dr. Leya, naj se
zahvali Führerju, ker je odredil, da se de-
legacija narodno socialistične stranke ude-

leži manifestacij ob 20letnici. Nato se je
Duce prijazno razgovarjal z dr. Leyem in
s člani delegacije.

Ob slovesu je dr. Ley trikrat vzkliknil:
Heil Duce! Ko so izstopili iz Beneške pa-
lače, je množica, ki se je zbrala na trgu,
živahno vzklikala članom delegacije.

Berlin, 28. okt. s. Davi ob 20letnici fa-
šistične revolucije je šef narodnosocialistič-
nih organizacij v inozemstvu državni taj-
nik von Bohle obiskal Dom Fašija in čes-
tital v svojem imenu in v imenu sestrice
narodno socialistične organizacije.

Japonske čestitke

Rim, 28. okt. s. Duce je sprejel nasled-
njo brzjavko:

Eksc. Benitu Mussoliniju, vrhovnemu
poveljniku Oboroženih sil, Rim.

Ko vam Ekselencu pošiljamo izraze na-
ših odkritosrčnih čestitk ob slavni 20let-
nici Pohoda na Rim, imamo čast na ta ra-
dosni dan sporočiti vam vest o zmagi ja-
panske mornarice v pomorski bitki na
južnem Pacifiku dne 26. oktobra in o
uspehih naših operacij na južnozahodnem
Pacifiku dne 26. avgusta, v drugi bitki za
Salomonske otoke.

Uspehi so naslednji: Potopljene so bile
ena bojna ladja, 5 nosilki letal, 3 križarke,
5 rušilcev, 6 podmornic, ena minolovka,
6 parnikov in ena ladja nedoločene vrste.
Poškodovane so bile dve bojni ladji, dve
nosilki letal, 4 križarke, en rušilec, ena
podmornica, ena minolovka in dva parni-
ka. V borbah ali na tleh je bilo uničenih
nad 400 sovražnih letal.

Kontreadmiral Katuo Abe, mornariški
in letalski delegat japonske mornarice v
mešani vojaški tehnični komisiji, in po-
veljnik Toyo Mitunovu, mornariški in le-
talski ataše japonskega veleposlaništva v
Rimu.

Poglavnikova poslanica

Rim, 28. okt. s. Ob 20letnici je Poglav-
nik poslal Duceju naslednjo poslanico:

V trenutku, ko Italija slavi 20letnico
zgodovinskega Pohoda na Rim, stoji usta-
ška Hrvatska ob strani Črnih straž, za-
vedajoč se, da se je s pohodom na Rim
pričel pohod Evrope v novo zgodovinsko
dobo in napredek človeštva.

Sprejmite, Duce, moje najbolj iskrene
čestitke tudi v imenu hrvatskega naroda,
in želje, da bi bil Vaš genij dolgo ohran-
jen Italiji in da bi jo vodil do novih
zmag in nove slave.

V Stalingradu so nemške čete odbile več
sovražnikovih protinapadov in so nato za-
veze nadaljnje industrijske naprave in
hišne bloke. Sovražni protinapadi južno od
mesta, ki so bili podvzeti z močnimi sila-
mi in močno podporo tankov, so se zopet
kakor vedno z velikimi izgubami za so-
vražnika izjalovili. Nemško letalstvo je po-
dnevi, kakor tudi ponoči napadalo sovraz-
ne postojanke, topniške baterije in trans-
porte v Stalingradu.

V severozahodnem delu Kaspijskega je-
zera sta bili potopljeni dve trgovski ladji
s skupno 3.000 tonami, dve petrolejski in
5 drugih ladji pa je bilo zažganih ali mo-
čno poškodovanih.

Včeraj je sovjetsko letalstvo izgubilo 44
letal. Pogrešamo 2 lastni letali.

Po ogorčenih borbah so se boji v Egiptu
včeraj še stopnjevali. Kljub silovitim na-
padom in izredno močnim silam ni sovraž-

Duce otvoril razstavo Revolucije

Med navdušenimi manifestacijami množic je ob 20 letnici Pohoda v
Rim otvoril razstavo, ki prikazuje ves ogromni napredek Italije pod
njegovim vodstvom

Rim, 28. okt. s. Duce je davi otvoril
stalno Razstavo revolucije. Resnično zgo-
dovinskega značaja v svoji celotni vsebini
dokumentov in njih sintezi, nudi razstava
svetlo panoramo tega, kar je Fašizem storil
za italijanski narod in za vse človeštvo.
Zastave Domovine in Revolucije so davi
krasile gozdno dolino, kjer stoji pošopje
z dragoceno in nemisljivo zbirko poieg po-
slopja za razstave moderne umetnosti. Ob
cestah so postrojile čet dale svečan zna-
čaj obreda, s katerim so se pričele sveča-
nosti 20letnice.

Duce je prispel ob 10.30 ob spremstvu
tajnika Stranke, pozdravljen s predpisani-
mi zvodi trobente in z gorečimi ovacijami
ljudstva. Pregledal je skupine Vojske, Mi-
lice in GILa, nakar je stopil do stopnišča
razstave, kjer so ga pričakovale delegacija
Narodno-socialistične stranke, ki jo je po-
sal Hitler, ob spremstvu podtajnika Stranke
Barberinija, generalnega poveljnika
GILa Bonamicija ter podtajnika GUFa
D'Esteja, nadalje diplomatska zastopstva
sil trojnega pakta in najvišji predstavniki
državnih oblasti. Duce se je ob navduše-
nem vzklikanju tistih, ki so bili v prvi vrsti
in ki so ga spoznali, nekoliko pomudil, da
je odgovoril na pozdrav posebnega Hitler-
jevega odposlanca ob proslavi 20letnice,
voditelja nemških organizacij dr. Leya in
vseh drugih prvakov, nakar je s prošnim
korakom stopil na stopnišče in poklical k
sebi šefa nemške delegacije, katerega so
sledili kvadrumvirji, člani Velikega sveta
Vlada, direktorji Stranke, šef generalnega
glavnega stana Oboroženih sil, maršali
Italije, sansepolkristi in vsi drugi najvišji
predstavniki oblasti Domovine in vojni. V
veži so bile napisane naslednje besede:
»Kar smo storili je pomembno, toda za nas
je važnejše to, kar bomo storili.«

Duce se je ustavil in si ogledal kronolo-
ške razpredelnice. Nato je šel skozi obok
kjer se je blestilo besedilo prisege, nakar
je takoj pričel odprti vrata obisk. Njegovim
očem so se najprej nudila vizija lastne
otroške dobe, sveti spomini na njegove
starše, trde in zmagovite stopnje njegovega
dviga. »Popolo d'Italia« se odpira kakor
velika stran slave in luči v življenju, ki
ga polni toliko mogočnih stvaritev. S taj-
nikom Stranke ob strani, ki ga je vodil za-
poredoma po 30 dvoranh, je razlagal Duce
tu in tam dr. Leyu in najvišjim nemškim
hierarhom najpomembnejše dokumente na
razstavu.

Intervencija in prva svetovna vojna za-
vzemata s svojimi dokumenti eno izmed
največjih dvoran. Med smešnimi takratni-
mi izgubami zaveznikov na italijanski zem-
lji v primeri z velikimi, ki jih je imela Ita-
lija v Franciji in Macedoniji, je samo en
American, Duce se je tu pa tam posmejal,
kadar je stal pred kako fotografijo ali do-
kumentom, včasih se je pa zamislil.

Poročilo Stranke Duceju

Sprejem predstavnikov Stranke v Beneški palači — Izro-
čitev legitimacije štev. 1 za leto XXI. — Adresa zahvale,
vdanosti in zvestobe

Rim, 28. okt. s. Ob 12.30 je Duce sprejel
v Beneški palači tajnika Stranke, ki je
Duceju ob spremstvu članov nacionalne-
ga direktorija izročil izkaznico Stranke
št. 1., obnovljeno za leto XXI. Navzoče je
bilo ob spremstvu predsednika Zdrže-
nja padlih in ranjenih za Revolucijo za-
stopstvo sirot, med njimi 6 sirot po padlih
za Revolucijo in 8 sirot po padlih v vojni,
ki so Duceja počastili v imenu zdru-
ženja. Po pozdravu Duceja, ki ga je od-
redil tajnik Stranke, se je Duce očeto-
vsko pomudil ob vsakem ozroku, med kate-
rimi je bil tudi sinček Vezio Orazia. Du-
ceju so bile posebno všeč besede, ki jih
je z ljubko počastitvijo izrekel deček
Ballile.

Tajnik Stranke je predložil Duceju po-
ročilo o silah, uvrščenih v fašistični Stran-
ki in v njenih organizacijah. V Stranki
in njenih organizacijah ter v bojnih silah
Fašijih je organiziranih 4.770.770 pripad-
nikov, v fašističnih vseučiliških skupinah
159.297, v GIL-u 8.754.589, v ženskih Fa-
šijih 1.027.409, v organizaciji kmečkih
gospodinj 2.491.792, v poljedelstvu za-
pomenih delavcev 864.922, inozemskih dija-
kov 875, v fašističnem šolskem združenju
179.615, v fašističnem združenju javnih
namenštev 386.865, v fašističnem zdru-
ženju 153.421, v fašističnem združenju železni-
čarjev 158.582, v fašističnem poštnem
združenju 87.665, v Dopolavoru 4.612.294,
v italijanskem narodnem olimpijskem od-
boru 740.980, v narodnem zavodu za fa-
šistično kulturo 211.990, v narodnem zdru-
ženju družin padlih v vojni 379.284, v na-
rodnem združenju družin padlih v letal-
stvu in pohabljenih 6202, v narodni zvezi
upokojenih oficirjev Italije 301.532, v sku-
pini imetnikov zlatih kolajz za vojaško
hrabrost 126, v zavodu Sinjeja traka
23.668, v narodnem združenju trobojnega
traka odlikovancev za civilne zasluge in
zasluge v mornarici in letalstvu 3500, v
narodnem združenju pohabljenec in voj-

nik zaradi hrabrosti nemško-italijanske
vojske dosegel nobenega uspeha. Več sto
sovražnih vojakov je bilo ujetih.

Letalstvo je nadaljevalo napade na le-
tališča na Malti.

V južnovzhodni Angliji so nemška le-
tala včeraj napadla industrijske in pri-
staniške naprave.

V eni izmed dvoran so razstavljeni znaki
pomenelega podtalnega dela. Tu je dr. Ley
naravnost od Duceja dobil najpodrobnejša
pojasnila o borbi, ki je vzpostavila red med
narodom in omogočila prepored Domovine.
Sledi razstava o letu 1919, v ustanovitvi-
jo Fašijev in takoj nato Fiume z veliko
raztrgano zastavo Kvarnera, ki je razvita
v sredi dvorane. Vrste se leta pred Poho-
dom na Rim, pretvoritev pokreta v stran-
ko, pojav fašističnega sindikalizma. Vse to
so za Duceja nepozabni prizori.

Trezno je prikazan Pohod na Rim. Zra-
ven je dvorana žrtve v polmrazu, kjer se
je Duce dlje časa pomudil in si ogledal re-
likvije mučencev. Ena dvorana je posve-
čena škvaldističnim pesmim. Potem pridejo
dvorane, posvečene obnovi, doktrini, usta-
novam, delu. Stranki V dvorani fašistične-
ga tiska se čitajo Ducejeve besede: »No-
vinarstvo je šola življenja«. Nek list svari
Italijane: Naša rešitev je v naši drznosti!
Sledi galerija s sovražniku odvzetim orož-
jem in zastavami, dvorana, posvečena Im-
periju, kinematografski dokumentarni ma-
terijal, borba proti židovstvu in mason-
stvu, odrešitev Albanije, dokumenti o vojni
v Španiji z vsemi trofejami, s spomini krvi
in zmagi. Opazi se raztrgana veriga in čita
se datum 10. junij 1940.

Sedanja vojna obsega dve veliki dvorani,
ki sta združeni s tretjo, posvečeno daro-
vanju poročenih prstanov in vojni. V tej ve-
likanski bitki med zlatom in krvjo je pra-
vični Bog, ki živi v duši mladih narodov že
odločil: Zmagali bomo! Te besede gotovo-
sti so v živi luči presenetljivega okvira, ki
je osvetljen s smehom junakov: Amadeo
Aosta di Savoia, Italo Balbo, Bruno Musso-
lini, in vsi drugi, ki so že v tej vojni ove-
kovečili Domovino.

Ob izhodu je tajnik Stranke imensko
predstavil Duceju prireditelje in umetnike,
katere je Duce nagradil z najvišjo pohvalo.
Zopet so se razlegale trombe, nastale so
zopet velikanske ovacije. Duce se poslovi
od dr. Leya in starih članov nemške de-
gacije, odgovori na pozdrav zastopnikov
oblasti in naroda ter stopi v svoj avtom-
bil, ki se napoti proti mostu Cavour kjer
stoji novi pokrajinski sedež ženskih Fašij-
ev. Med tem je bila na Ducejev ukaz Raz-
stava revolucije odprta za ljudstvo, ki si
je danes razstavo lahko ogledalo brezplač-
no.

Velikodušna amnestija za 1300 konfinirancev

Rim, 28. okt. s. Ob 20letnici pohoda na
Rim je Duce odredil obširno odpustitev
kazni v prid političnim konfinirancem. Z
izvršitvijo teh odredb bo osvobojenih
okrog 1300 konfinirancev. Razen tega bo-
do odpušteni vsi policijski ukori in opo-
mini zaradi političnih razlogov.

šču 45.290, v italijanski pomorski ligi
261.499.

Nato je minister Vidussoni naslovil na
Duceja naslednjo adreso:

Duce, čast imam izročiti vam poročilo
o silah stranke ob 20-letnici Pohoda na
Rim. 20 letih neizprosne predanosti stvari
ima stranka v svojih častnih vrstah na-
slednje svoje tovariše, iz fašističnih vojev:
padlih 34.322, med temi 1.240 hierarhov,
ranjenih 50.435, med temi 1.524 hierarhov,
odlikovanih 17.643, med temi 1.362 hierar-
hov. Častni album veže en sam Fašij žrtvo-
vanja padle v junaških letih pred vojnam
in tiste v vseh vojnah, može vseh starosti
in iz vseh slojev, najboljše od nas zaradi
zvestobe in prednosti Fašizmu in Domovini.

Stranka, Duce, je ponosna na toliko bo-
gastvo krvi in žrtve, ki so najgotovjeji in
najresničnejši znak, da Stranke v 20 letih
ni zahtevala drugega kot privilegij za jor-
bo in ni zahtevala druge pravice zase kot
pohod v svojstvu prednje straže naroda,
v čigar zdravem in plemenitem srcu je po-
stal Vaš erodni razlog za življenje in go-
tovost za bodočnost. Po Vaših ukazih
Stranka budno in ljubosumno čuva ideale
revolucije in dela ter se giba na ravni
stvarnosti v zavesti svojih dolžnosti v osvo-
bodilni vojni, v kateri je zastavila vse
svoje sile, vsa svoja sredstva.

Z gledom moralne neizprosnosti, ki je
zakon življenja, in zavestno sprejeteja žr-
tovanja, ki blišči v luči idealov naše
stvari in domovine, nudeč z odprtim srcem
najvelikodušnejšo in najstvarnejšo solidar-
nost do tistih, ki najbolj čutijo neizbežne
neveščnosti trenutka, branec se s prizna-
njem bratstva v orožju in z duhom hrabrih
borcev, polje stranka kakor živa neizcrpna
in neizcrpljiva sila, kajti Vi Duce, ste nje-
na vera in njena duša.

Nam Duce, je usoda pomena vredno
visoko čast, da vam izročamo ob slavni
20-letnici strasten in zvest glas Vaših Čr-
nih straž in fašističnega naroda, katerega
usodi ste Vi odprli težko, toda pomono
in slavno pot zaslužene veličine.

Duce, danes je v vseh odločno, svečano
in neizprosno Vaša volja: vredno živeti
zgodovinsko uro, da postane fašistična Do-
movina velika. Živel Duce!

Ducejevo priznanje za izvršeno delo

Minister Vidussoni je nato Duceju po-
klonil nekaj publikacij Stranke.

Duce je odgovoril hvalač udjezstvanje,
ki ga je Stranka na vseh področjih na-
rodnega življenja in zlasti v področju po-
diranja in solidarnosti z borci in njih dru-
žinami. Nato je Duce očrtal smernice za
akcije, ki naj se izvedejo in ki imajo da-
nes samo zmago za cilj. Končno je tajnik
Stranke odredil pozdrav Duceja. Navzoči
so mogočno odgovorili: A noi!

Fašistična zbornica Duceju

Rim, 28. okt. s. Duce je sprejel nasled-
njo brzjavko:

Zbornica fašijev, korporacij obnavlja ob
20letnici Pohoda na Rim, vam Duce faši-
zma, prisrčno zvestobe naših borbenih eska-
der izpred 20 leti. Vi ste dovedli v Rim
Italijo Vittoria Veneta. Vi boste povedli
fašistično Italijo k zmagi.

Grandi, predsednik zbornice fašijev in
korporacij.

Tajnik stranke maršalu Cavalleru Pozdrav Črnih straž vojski

Rim, 28. okt. s. Tajnik stranke se je ob
spremstvu članov nacionalnega direktorija
PNF podal danes v vrhovno poveljni-
štvo, da izroči Oboroženim silam pozdrav
Črnih straž. Sprejel ga je šef generalnega
glavnega štaba maršal Cavalleru s podtaj-
niki v vojnem, mornariškem in letalskem
ministrstvu.

Tajnik stranke je naslovil na maršala
naslednjo poslanico:

Ob 20. obletnici Pohoda na Rim pozdrav-
lajo Črne straže tovariško vnete, oboro-
žene armade na kopnem, na morju in v
zraku. Fašizem, za katerega je bilo življe-
nje že od pričetka borba, izpopolnjevanje
in dviganje duha, čuti dejansko v globini
svojega srca bratstvo do hrabrih borcev
Oboroženih sil. Zgodovinski dogodki, ki so
se pričeli z vojno in se razvijali v nadalj-
njih vojnah v teh 20 letih v luči novih
idej, nastalih iz Ducejevega genija, vežejo
fašizem kot idejo, silo in ljubezen do do-
movine z borci, kar je razlog za ganjenost,
ki se zrcali v velikem dejanju preprostega
vojaka, ki ne popusti do zadnjega diha in
preživlja zadnje trenutke v borbi s so-
vražnikom z vizijo lepe Italije. S to vi-
zijo in v službi interesov domovine je pre-
življal fašizem idejo vojaka, borca, pro-
stovoljca in pohabljenca. V teku let od
Piave so se rodile črne straže Mussolini-
jeve, vojaki med vojaki, ki so se borili
proti zaničovalcem domovine s vzklikom
»Živela Italija!« in ki so se bratili z vojsko
ter doživeli junaško tesnobo vseh osvovite-
tev. V teku let je za veličino fašistične
domovine stal v Abesiniji fašistični narod
v sivozelenu v borbi za imperij Rima ta-
ko kakor v plemenitem in viteškem sode-
lovanju s krvjo v španski narodni vojni.
In danes je zopet fašistični narod z vso
svojo vero v junaških vrstah oborožene sa-
le za veličino domovine in v skrajnem
naporu v zadnji in odločilni osvobodilni

vojni. Ta neizcrpna borbeno vnema je prvi
in resnični razlog gromnega in duhovnega
bratstva, ki veže stranko z vojniki Italije
v neločljiv blok, ki ima samo eno voljo:
služiti z vsemi silami in dušo zmagi. V
tem 20-letju vojne ima stranka čast biti
toimač oboroženim silam hvalačnosti na-
roda, ki sledi, se udeležuje in živi z juna-
štvj borcev, katerih hrabrost jamči, da bo
zmaga dobljena in da bo domovina živela
v sreči in slavi svoje nove civilizacije. Ži-
vel Kralj! Živel Duce! 28. oktobra XX.

Sej general, glavnega stana Cavallero
se je v imenu Oboroženih sil zahvalil s
toplimi izrazi solidarnosti predstavniku
Stranke, poveljujoč velikega vojaškega
duha Duceja, ki se v Italiji v vojni odli-
kuje vedno bolj kot vrhovni šef vojske,
mornarice in letalstva.

General Galbiati borcem na frontah

Rim, 28. okt. s. Šef glavnega stana Mi-
lice general Galbiati je poslal borcem na
vseh frontah naslednji pozdrav po radu:

Borci! Milica otvarja danes vrsto razvo-
drilnih koncertov, ki so vam posvečeni in
ki jih izvajajo vaši tovariši v sivo

Nadaljevanje s 1. strani

šizma, ki je razveljal pred 20 leti prve mence, vas vodi v teh težkih časih odločilne borbe. Spominjate se, tovariši borci, da se v vojni zmagi predvsem v vrednotami duha. Može eskader, ki se še danes borijo ob vaši strani, izpricujejo in potrjujejo to. Domovina vas gleda in vam sledi z ljubeznivo ljubeznijo. Vi ste tomlači njenih zahtev, neupogljivi masčevalci v preteklosti odrekovanja, tvorci nove zgodovine. Duce je na čelu legil, ki napredujejo. V njegovem imenu se lahko samo zmagata. Tovariši borci! Liktor bo triumfal na vsem svetu in vi boste ponosni, da ste s svojo žrtvijo in hrabrostjo prispevali h dokončni zmagi tega simbola, ki je jamstvo za red, pravico in rimsko oniko med narodi.

Spominske svečanosti po vsej Italiji

Rim, 28. okt. s. Za svečani dan ob 20letnici Pohoda na Rim so bile v vsej Italiji resnobne spominske manifestacije na zgodovinski dogodek, ki so jih priredili v glavnih mestih, ne da bi bilo delo v uradih, tovarnih in na polju prekinjeno. V Rimu so bili zjutraj položeni lavorji vencu v svetilskih padlih, na sedežu Littoria, na žar padlih fašistov v Campidoglio, v votivni kapeli Verano in v svetilskih Mitice. V vsej Italiji so bile opravljene ob navzočnosti zastopstev organizacij, ki predstavljajo silo režima, žalne maše za padle v revoluciji in za domovino. Zavodi, ustanove in združenja so poslala Vladimiru, Duceju in tajniku Stranke izraze vdčnosti in trdne vere v zmago, za katero vsa Italija dela z žilavim ponosom.

V več mestih so bila izročena namenu javna dela, ki so bila dovršena v letu XX. Ob 12. uri so zvezni tajniki ob spremstvu članov zveznih direktorijev in krajevnih fašistov ter predsednikov bojevnih združenj in poveljnikov vojaških oddelkov in drugih zastopnikov ponesli v vojašnice po

Poslanice Oboroženih sil Visokemu komisarju ob 20 letnici Revolucije

O priliki 20letnice Pohoda na Rim je Visoki komisar prejel naslednje poslanice: Od generala poveljnika divizije »Isonzo«: »Divizija »Isonzo« katere pešadijski polki zaradi slavnih vojniških podvigov praznuje svoj praznik armadnega zbora 28. oktobra na obletnico Pohoda na Rim, ki proslavlja lepo duhovno ozračje fašizma, dokazano v 20 letih borb in zmag, ki se dajo primerjati samo slavnim časom rimskega cesarstva, pozdravlja ponosno slavne prapore legije, s katerimi so zvezani vsi dosežki Revolucije in Domovine v orožju. Od poveljnika 23. pešadijskega polka: »Spominjajo se junaških dejanj S. Lucia

činu najvišjim vojaškim predstavnikom po zdrav Crnih srajc. V mnogih mestih so bile predstave v čast vojnim ranjenim. V svetilskih padlih za Revolucijo in v federacijah fašistov so se izmenjevale straže invalidov in ranjenih za Revolucijo skvadristov in fašistov pred pohodom, Oboroženih sil, Milice, GUFa in GILA. Sedeži organizacij Stranke in javnih uradov so bili ves dan v zastavah.

Razstava italijanskih umetnikov v Berlinu

Berlin, 28. okt. s. V dvorani Narodne galerije je bila odprta razstava del italijanskih umetnikov pod orožjem, ki jo je priredil glavni stan italijanske vojske. Navzoči so bili visoki vojaški predstavniki in zastopniki oblasti, katere je sprejel grof Cossato kot zastopnik veleposlanika Alfierija, general Marras in generalni konzul. Francesco Saporiti je govoril o značaju razstave, ki priča o italijansko-nemškem bratstvu v orožju. General Marras, šef italijanske vojaške misije je namestu veleposlanika Alfierija otvoril razstavo v imenu Kralja in Cesarja ter na ukaz Duceja.

lepo ureditev bolnice, kuhinje in pralnice, je zagotovil primarij Dr. Derču svojo pozornost in naklonjenost za rešitev vprašanja osrednje otroške bolnice. Zagotovil je, da je njegova želja, čim prej se lotiti razširjenja bolnice ter ojačiti akcijo v korist zaščite in pomoči materam in otrokom.

Junaštvo italijanske konjenice na vzhodu

Berlin, 29. okt. s. V dnevi obeh obrambnih bitk ob Donu, piše vojni dopisnik Ernst Veit v »Börsen-Zeitung«, so naši italijanski tovariši zopet odšli s slavo svoje zastave. Posebno odlična je bila akcija nekega konjeniškega polka, ki je morda prvič v tej vojni mehaničnega orožja, oklepov in betona izvedel akcijo in zmagal. Ta akcija se ni rodila po treznem računanju, temveč je nastala na vzpodbudo srca in duše. Hrabri možje, pravi konjeniki, so izvedli le ukaz svoje lastne krvi. Akcija je bila kakor himna triumfa naš materijo in bo ostala večno v zgodovini vojne in v zgodovini konjenice.

Dopisnik opisuje akcijo polka, ki je ščitil napredujočo pehoto ponoči na neki obvladujoči višini ter napad sovjetskih čet, ki so se nenadoma pojavili iz teme. V nekaj minutah se je eskadron razvrstil in napadel. Sablje so se svetile v prvih žarkih solca in z gotovostjo, kakor bi bilo na vežbališču, se je 150 mož vrglo s svojimi konji na sovražnika. Nasprotnik je bil presenečen. Vojski ob strojnih in možnarjih so naglo zapustili svoje orožje, toda nevihta jih je dosegla in padali so pod sablami. Po drugem napadu so bili sovjetski popolnoma uničeni. V tem trenutku je drugi eskadron napadel sovražnika z boka in ga pritisnil k umiku. Prišel je še tretji eskadron, ki se je z vzklikom »Življenje ali smrt! Naprej Savoia!« vrgel na sovjetske vojske v frontalnem napadu. 150 mrtvih in 300 ranjenih boljševikov je obležalo na tleh, 500 jih je bilo ujetih. Poik se je zopet zbral s svojim poveljnikom grofom Bettonijem na čelu. Po kratkem povelju so se povesele sablje in polk je odjezdil v parademnem koraku pred prizorišče zmage, da bi počastil svoje junaške padle. Ob 250letnici ustanovitve je usoda konjenice namenila novo krasno zmago v borbi za Evropo.

„Boji se nadaljujejo...“

Teden dni je že, odkar se je začela ofenziva angleške armade, sestavljene iz pripadnikov kakih 10 narodnosti, proti italijansko-nemškemu afriškemu zboru v Egiptu, a vse nade Angležev se še vedno mejujejo na tolažilno ugotovitev: »Boji se nadaljujejo...« Ne morejo pa več prikriti razočaranja sprčo dejstva, da začetni zalet ni dovedel 8. armade do katerega večjega uspeha. Seveda se angleški vojaški strokovnjaki trudijo na vse načine, da bi ta neuspeh, če ne že prikriti, pa vsaj razložili. Tako trdijo med drugim, da na afriškem pesku niso mogoče bliskovite ofenzive, kakor tudi ne nagle obkrožitve in hitra napredovanja. Skratka, opaža se vedno bolj, kako trd oreh je zanje napad pri El Alameinu. Zato so postali onkraj Rokavskega preliva zelo previdni in napovedovanje nadaljnjega razvoja. Njihova zdrega je tem večja, ker je nekaterim njihovim opazovalcem že ušla opazka, da bi ofenziva v Afriki mogla pomeniti začetek »drugega bojišča...«

Nobenega dvoma ni, da so bili Angleži pripravljeni, da bodo s svojo ofenzivo v Afriki dosegli bliskovite uspehe, kakor so prve dni na ves glas zatrjevali, sedaj pa se je ton angleške propagande bistveno spremenil. Tako so na mah začeli govoriti o »težavah podjetja« in o »uspešni sovražni obrambi«, pripravljajoč obtemenjenost na dolgo in težko bitko in sicer »obrambno bitko«. Tudi ne prikrivajo več, da je naloga predora v italijansko-nemški obrambni sistem pri El Alameinu »zelo težka«, češ da se odpor osnih enic »tem bolj večja, namestu da bi se manjšala, čim bolj se razvija angleški napad. Spricho tega pravijo sedaj ob kislem grozljivi, javnost ne sme pričakovati »čudovitih uspehov«. »Tajni angleška akcija je počasna in bridka«. Tako se ne sme čuditi, ako se vse angleške nade omejujejo sedaj samo še na stari obrazec: »Boji se nadaljujejo...«

Da, boji se nadaljujejo, toda z vedno večjimi angleškimi izgubami in z vedno manjšo nado v uspeh, medtem ko odpor osnih čet, kakor priznavajo sedaj tudi že v Londonu, »vedno bolj narašča«. Ako je Smuts v svojem znanem londonskem govoru, ko je napovedal »prehod v ofenzivo«, mislil na afriško ofenzivo, potem si bilancice te ofenzive ni težko že sedaj predstavljati. Os je tudi na tem vojnem področju, kakor že na vseh drugih, pokazala, da ni le kos vsakemu sovražnemu ofenzivnemu poskusu, marveč je sposobna prizadeti sovražniku najhujše izgube in spremeniti vsak tak podvig v »trd oreh, ob katerem se zbrusi še tako nabrušeno sovražno orožje.«

Nov Alfred v »Traviati«. V petkovih predstavah Verdijeve »Traviate« bo nastopil v partiji Alfreda mladi tenorist Anton Stadoljev, ki ga pozna občinstvo iz njegovih nastopov v partijah Lenskega (Onegin), Ernesta (Don Pasquale), Orlovskega (Netopir) in Gasparona. Nastop v »Traviati« je za vsakega tenorista važen preizkus, ki odloči o njegovih sposobnostih. Zato bo petkova predstava »Traviate« prinesla novo zanimivost. »Traviato« bo pela Ivanka Ribičeva, očeta Vek. Jančo.

Poslanica Zveznega tajnika Vrhovnemu poveljniku Oboroženih sil Slovenije in Dalmazije

O priliki 20letnice Pohoda na Rim je Zvezni tajnik poslal Eksc. Roatti, Vrhovnemu poveljniku Oboroženih sil Slovenije in Dalmazije, naslednji tovariški pozdrav Crnih srajc Ljubljanske pokrajine vrlim vojakom, ki delujejo v novih italijanskih deželah:

»Ob zori tretjega desetletja fašistične

Pozdrav poveljnika Armadnega zbora Črnim Srajcam

Pozdravi poveljujočega generala Montagne in poveljnikov čet v Sloveniji Zveznemu tajniku

Ekscelencija general Robotti, poveljnik 11. Armijskega zbora, je poslal Zveznemu tajniku naslednje pozdravno poslanico Crnim srajcam Ljubljanske pokrajine o priliki 20letnice fašistične Revolucije:

Na dan, ko Stranka in ves narod praznujeta in dvigata prapore in duše, združuje Dvajsetletnica fašistične Revolucije naše vojske onstran meje, na straži in kuščoj pohodnosti Italije, dviga 11. Armadni zbor simbolično svoje zmagovalno orožje s klicem revolucionarne vne me ter se pridružuje z vsem srcem čustvovanju vseh Italijanov. Živijo Kralj! Živijo Duce! General Mario Robotti.

Razen tega so naslovili poslanice poveljujoči general Montagna, poveljnik skupine Crnih srajc: Crne Srajce v orožju ob zori dvajsete obletnice pozdravljajo s ponosom tovariše zveze v »prvi črti« in njihovega znamenitega Zveznega tajnika in zgledega navduševalca, V Ducejem imenu. Zmagali bomo. — Poveljujoči general Montagna.

Zvezni tajnik je odgovoril takole: »Glasen se zahvaljujem za Tvoje tovariške izraze, Tebi in Tvojim vrlim legionarjem velja najpriskrnejši in tovariški pozdrav Crnih srajc Zveze v prvi črti! Zvezni tajnik Orlandini. Komandant bataljonov skvadristov Nizza: Castniki in legionarji skvadristi bataljona »Nizza«, ponosni, da se bojujejo v imenu Duceja za veličino cesarske in fašistične Italije, pozdravljajo na zgodovinski dan, ki je naznanil svetu začetek fašistične omike, v vas vse junaške Crne Srajce Ljubljanske pokrajine. — Prvi senjor Giovanni Tebaldi.

Poveljnik 17. skupine Topništva Obmejne Straže: »Ob 20letnici pohoda na Rim so topničarji te skupine, trdo in zmagovalno prikužen v bojih proti sovražnikom domovine, razširjevalcem komunizma, ponosni ko zagotavljajo Vam predstavnikom Stranke svojo popolno vdanost Domovini in njeni nezlomljivi veri v zmago. Živijo Kralj! Živijo Duce! Polkovnik Simonetti.

Tajnik je odgovoril takole: Hvala za Vaše ponosne izraze Vam in Vašim vrlim topničarjem tovariši in prisrčni pozdravi Crnih srajc moje zveze ter voščilo za vedno nove zmagave v imenu Kralja in Duceja. Zmagali bomo. — Zvezni tajnik Orlandini.

Poveljnik II. bataljona Črnih srajc: »Castniki in legionarji II. bataljona udarnih Crnih srajc globoko občutijo dokaz prisrčnega tovarištva prek vas s Stranko in ko se zahvaljujemo, ponavljajo svoj trdni odločitev, da bodo s popolno udanostjo slu-

dože pošiljajo Crne Srajce moje zveze preko mene svoj toplo občuten tovariški in prisrčni pozdrav s častitkami Vam, Ekscelencija, in vsem tovarišem po orožju, ki se pod Vašim poveljstvom in pod Liktorskim znamenjem bojujejo za večjo Italijo. Orlando Orlandini.

žili stvari fašistične Revolucije v vrstah milice, pripravljeni na vse napore in vse žrtve v dosegu ciljev, ki jih je določil Duce s pohodom na Rim, cilje, ki bodo za stoletja zagotovili rimski mir v znaku Liktorija. — Prvi senjor Ceresetto.

Poveljnik IV. bataljona planincev Crnih srajc: »Castniki in legionarji IV. bat. Crnih srajc, praznujejo v orožju 20letnico Pohoda na Rim so Ti hvaležni za tovariško pozornost, ki jim jo posvečaš. fašizem »prve črte« bo vedno čednem dobrohotnosti Ducejeve. Vsakršno žrtve zanj bodo z veseljem izpolnili.

Ne bomo pozabili počitka. Zora 21. leta nas nahaja še bolj bojevit in bolj odločne, da popolnoma stremo komunizem ramo ob rami z našo slavno vojsko. Živijo Italija! Živijo Kralj! Živijo Duce! — Skvadristi. Senjor Gardini in Madori.

Zvezni tajnik je odgovoril takole: »Vračam vaše tovariške besede in pošiljam tvojemu bataljonu najtopnejše voščilo za vedno nove zmagave v imenu Duceja. — Zvezni tajnik Orlandini.

Zvezni tajnik pri predstavi za Oborožene sile

Snoči je pokrajinski Dopolavoro priredil za tovariše v živozelenem predstavo razne umetnosti in gledališča Dopolavora Oboroženih sil. Pri predstavi, ki jo je umetniško vzprijeli tovariši Dopolavora denarnih zavodov je prisostvoval zvezni tajnik, ki je razdelil med mnogostevne udeležence darove Stranke. Predstava je bila prenašana po radiju ljubljanske postaje.

Dar Ljubljanskemu fašiju

Ravnatelj nekega važnega ljubljanskega industrijskega podjetja je poslal Zveznemu tajniku o priliki 20letnice Revolucije znesek 1000 lir.

Zvezni tajnik se je zahvalil za ta tovariški dar in je dal navodila, naj se znesek nakaze Dopolavoru tukajšnjega Fašija.

Preimenovanje ljubljanskih ulic

Ob priliki 20letnice Pohoda na Rim je bila Gosposvetska cesta v Ljubljani preimenovana v Cesto Arlele Rea v spomin na prečisto mučenico, ki je bila barbarško ubita od izdajalske bombe, vržene v italijansko restavracijo.

V počastitev spomina bivšega bana dravske banovine Dr. Marka Natlačenca, žrtve uničujoče aktivnosti partizanov, je bila preimenovana Ulica sv. Cirila in Metoda v Natlačeno ulico.

Visoki komisar Grazioli na obisku v socialnih ustanovah

V ljubljanski mestni zastavljalnici in otroški bolnišnici Velikodušen dar 50.000 lir za siromake

Ljubljana, 28. oktobra. Današnje dopoldne je posvetil Visoki komisar Eksc. Emilio Grazioli obiskoma v mestni zastavljalnici in otroški bolnišnici. V spremstvu gg. podprefekta dr. Davida in šefa kabineta dr. Bisie se je pripeljal pred Rečo hišo na Poljanski cesti, kjer sta ga pričakovala župan general Leon Rupnik in podžupan dr. Salvatore Tranchida. Ekscelencija je vstopil v pisarniške prostore zastavljalnice, kjer ga je pozdravil ravnatelj zastavljalnice in nato vodil visoke goste po uradih, razlagajoč jim način poslovanja pri ocenitvi zastavljenih predmetov. Objasnili jim je ureditev v skladišču, kjer so na varnem spravljene pisalni in šivalni stroji, pokazal je veliko blagajno, kjer so shranjene dragocenosti, in veliko skladišče, kjer je v vrstah omar shranjeno drugo zastavljeno blago.

Po prejetih informacijah od ravnatelja zastavljalnice in od predsednika Zavoda za kredit in zavarovanje sen. Campanje je Eksc. Grazioli izjavil, da se problemi, ki ovirajo promet v zavodu na škodo bednega ljudstva, skrbno proučujejo in da bodo najvažnejši izmed njih morali biti rešeni na način, da se za zavodu potrebna prožnost poslovanja, ki mu bo dovoljevala odposladi začasnih dispocij in da bo poslovanje tako prisposobljeno potrebam sedanosti.

Po ogledu je Visoki komisar ob navzočnosti župana, podžupana in ostalega spremstva dal navodila za nadaljnje poslovanje

zastavljalnice. Naglasil je zadovoljstvo nad vzornim poslovanjem zavoda, potem pa se je dotaknil nekaterih sprememb, ki so se pokazale nujne za uspešno nadaljnje poslovanje ljubljanske mestne zastavljalnice.

Končno se je Visoki komisar zanimal, kakšnim socialnim slojem pripadajo ljudje, ki prihajajo v zastavljalnico. Na pojasnilo vodje, da so to po večini najpotrebnejši revni sloji, je Ekscelencija velikodušno odredil 50.000 lir za rešitev zastavljenih polic stromasnih družin z otroki, ki niso v položaju, da bi si lahko preskrbeli zimsko obleko in zastavljenije odeje.

Visokemu komisarju se je za izkazano dobrotljivost prisrčno zahvalil g. Rudolf v imenu vseh, ki bodo deležni njegove velikodušne podpore, še posebej pa v imenu zavoda in uradništva.

Eksc. Grazioli je nato v spremstvu župana, podžupana in funkcionarjev Visokega komisarata peš odšel do otroške bolnišnice, kjer ga je na vratih pozdravil primarij dr. Bogdan Derč s svojimi zdravstvenimi pomočniki. Odlični gost je vstopil najprej v razdeljevalnico hrane in se zanimal za nje poslovanje.

Nato je pregledal bolniške sobe, se tu in tam ustavil ob postelji majhnega bolnika, se zanimal za njegovo bolezen, za socialne prilike staršev bolnih otrok in za potrebe vohče. Ogledal si je tudi kuhinjo in pralnico.

Ko si je Eksc. Grazioli ogledal še hišno kapelo in pohvalil sestro prednico za

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljstva Oboroženih sil za Slovenijo in Dalmazijo, odsek Ljubljana, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

1. Rošu Edvardu, pok. Antona n. pok. Sevar Marije, roj. v Kranju 18. III. 1890, bivajočemu v Ljubljani, uradniku, v zaporu;

2. Počkaju Vladimiru, sinu Josipa in Friderike Sluga roj. v Dutoglanu 30. IV. 1905, bivajočemu v Ljubljani, v zaporu. in

3. Ranklju Josipu, sinu Josipa in Angeline Bovas, roj. v Litiji 7. VI. 1917, bivajočemu v Ljubljani, dijaku in begstvu:

Obtoženi so:

Roš Edvard a) prevratne združbe (čl. 110 k. z. in čl. 4 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1942), ker je v Ljubljani v dobil pred marecem 1. 1942 skupno z drugimi neznanici organiziral in vodil prevratno družbo, ki je imela namen, da nasilno izvrši prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi;

b) sodelovanja v oboroženem krdelu (čl. 110 k. z. in čl. 16 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941), ker je v omenjenih časovnih in krajevnih okoliščinah organiziral oborožena krдела z namenom, kakor pod a).

Počkaj Vladimir in Ranklj Josip razen tega še: a) prevratne združbe (čl. 4 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941), ker sta sodelovala v Ljubljani pred marecem t. l. pri prevratni družbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi; b) oboroženega krдела (čl. 16 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941), ker sta na področju Ljubljane v razdobju pred marecem t. l. sodelovala pri oboroženem krdelu s tem, da sta dobavljala živila, orožje, municijo in razstreliva; c) prevratne propagande (čl. 5 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941) ker sta v istih časovnih in krajevnih okoliščinah vršila propagando za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi, z otežujočo okoliščino za Roša Edvarda, ki je bil organizator; d) napada na varnost države (čl. 2 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941), ker sta v istih okoliščinah izvršila napad na varnost države »er dejanja, ki so povzročila opustošenje, ropanje in poboj na anekti« in omenjuju.

Iz teh razlogov je sodišče spoznalo Roša Edvarda, Počkaja Vladimir in Ranklja Josipa za krive prevratne združbe in prevratne propagande ter sodelovanja v oboroženem krdelu, pri čemer je za prva dva izključilo okoliščino okolnosti organizatorjev

ter za tretjega priznalo clajšlino okoliščino zaradi starosti izpod 18 let in po čl. 62 št. 6 k. z. Obsojeni so bili: Edvard Roš, Počkaj Vladimir in Ranklj Josip v do smrti, trajni preklic opravljanja javnih služb, na zakoniti preklic, na izgubo oporočnosti, soprogovske in očetovske oblasti.

Obenem jih je obsodilo skupno na plačilo razpravnih stroškov, pristojbine za sodbo ter vzdrževanje v zaporu in v preiskovalnem zaporu;

oprostilo pa je Roša Edvarda, Počkaja Vladimir in Ranklja Josipa »zbotežbe napada proti varnosti države zaradi pomanjkanja dokazov.

Sodišče je odredilo zaplembo rajdenih predmetov ter objavo pričujoče sodbe v izveščku v »Jutru« v Ljubljani in v »Piccolu« v Triestu.

Ljubljana, 22. oktobra 1942-XX.

Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljstva Oboroženih sil za Slovenijo in Dalmazijo, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

Prezljju Srečkju, sinu Jakoba in Irene Premuš, roj. 13. I. 1910 v Novem mestu, istotam bivajočemu, mehaniku, nahajajočemu se v begstvu:

Obtožen je bil:

a) prevratne združbe (čl. 4 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941 in dodatkov), ker je v Novem mestu v nedoločenem razdobju sodeloval pri prevratni družbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in socialnega reda v državi; zločin je bil ugotovljen v Novem mestu 3. septembra 1942;

b) članstva v oboroženem krdelu (po čl. 16 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941), ker je v nedoločenem razdobju med marecem in septembrom 1942 sodeloval in še sodeluje v oboroženem krdelu, ustanovljenem za izvrševanje zločinov proti varnosti države s tem, da je dobavljala razno blago.

Iz teh razlogov je sodišče Prezljja Srečka spoznalo za krivega pripisanih mu zločinov in ga je obsodilo v do smrti, trajno izgubo opravljanja javne službe in trajni zakoniti preklic, na izgubo oporočnosti, očetovske in soprogovske oblasti in na povračilo stroškov razprave.

Sodišče odreja objavo pričujoče sodbe v izveščku v »Jutru« v Ljubljani in v »Piccolu« v Triestu.

Ljubljana, 23. oktobra 1942-XX.

Gospodarstvo

Predpisi za ogrevanje

Smatrajoč za potrebno, da se tudi za zimsko dobo 1942-43 določi čas za ogrevanje in da se določijo prispevki, ki jih morajo plačevalci uživatelci centralnih kurjav, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo s predpisi za ogrevanje z dne 26. januarja t. l. št. 10 izdal naslednje naredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« 28. t. m.

V zimski dobi 1942-43 se uradi, zasebna stanovanja, hoteli in drugi javni obrati, ki imajo centralno kurjavo, ne smejo prirediti ogrevati pred 1. novembrom in se mora ogrevanje končati, če ni drugih odredb, 15. aprila 1943-XXI. Kotli centralne kurjave za urade se ne smejo zakuriti pred 6. uro, za zasebna stanovanja, hotele in druge javne obrate pa ne pred 8. uro. Kotli se ne smejo več naložiti po 16. oz. 18. uri. Najnižja temperatura v prostorih, ki se ogrevajo, mora znašati 16 stopinj Celzija, najvišja pa 18 stopinj.

Prispevki, ki jih plačujejo stanovalci za ogrevanje, četudi se zaračunavajo ločeno od najemnine, ne smejo presegati prispevkov iz zimske dobe 1940-41. Prav tako mora ostati nespremenjen znesek za kurjavo v hotelih in v zasebni oddaji sob, ki se je plačeval v minulih dobi 1940-41. Oddajanje tople vode se mora omejiti na največ tri dni v tednu, in sicer na soboto, nedeljo in sredo.

Moredbitne spremembe določb glede trajanja dnevnega ogrevanja, temperature v prostorih in oddaje tople vode v bolnišnicah in zdraviliščih odobruje Visoki komisariat na obrazloženo zahtevo prizadetih. Če bi nastali pri uporabljanju predpisov te naredbes spori med hišnimi lastniki in stanovalci, jih rešuje krajevno pristojno prvostopno upravno oblastvo. Proti odločbam teh oblastev je dopustna pritožba na Visoki komisariat, ki odloči dokončno.

Kršitelji določb te naredbes se kaznujejo s kaznimi in po postopku iz naredbes z dne 26. januarja 1942-XX št. 8. (zapor do dveh mesecev in denarna kazen 5000 lir).

Prepoved izdelovanja in prodaje igrač

Smatrajoč za potrebno urediti izdelovanje in prodajo igrač, je Visoki komisar glede na svojo naredbo s predpisi o prodaji oblačilnih izdelkov in drugih porabnih predmetov z dne 9. oktobra 1941-XXI izdal naslednje naredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« 28. t. m. in stopi v veljavo 15. dan po objavi.

Od dne uveljavljena naredba (t. j. od 12. decembra) je prepovedano izdelovanje igrač. Prodaja igrač, izdelanih do dneva uveljavljenja te naredbes, je dovoljena do 1. marca 1943-XXI.

Industrijski in obrtniški izdelovalci igrač

in trgovci z igračami so dolžni sestaviti inventar igrač, ki jih imajo, in morajo pri tem navesti vse označbe, ki utegnejo biti potrebne za razločevanje igrač in za določitev njih prodajne cene. Ta inventar se mora v 20 dneh od objave te naredbes (do 17. decembra) predložiti v dvojni list Pokrajinskemu korporacijskemu svetu, ki vrne en primerek s prevzemnim potrdilom. Izdelovalci igrač in trgovci z igračami morajo voditi sproti dopolnjen prejemnik in oddajni vpisnik, ki ga mora pred uporabo predpisno potrditi Pokrajinski korporacijski svet. Na prejemni strani tega vpisnika morajo vpisati podatke o igračah, ki so jih inventarizirali, trgovci pa morajo vpisati še podatke o igračah, ki jih morda pozneje nabavijo; na oddajni strani pa je vpisati podatke, nanašajoče se na opravljene prodaje.

Kršitelji določb te naredbes se kaznujejo s kaznimi in po postopku iz naredbes z dne 26. januarja 1942-XX št. 8.

Gospodarske vesti

— Oddaja bivših jugoslovanskih državnih obveznic na Hrvaškem. Državni zakladni minister je izdal poziv glede oddaje državnih obveznic bivše Jugoslavije, vključivši državne blagajniške zapise in bone ter obveznice, za katere je jamčila bivša jugoslovanska vlada, in obveznice zgodovinskih državnih ali deželnih enic, in sicer zaradi zamenjave v obveznice Nezavisne Države Hrvatske. Obveznice je treba izročiti v roku od 2. do 22. decembra t. l. Poziv se nanaša na vse fizične in pravne osebe, ki so državljani ali pripadniki Nezavisne Države Hrvatske in ostalih držav, pridobitnic ozemlja bivše Jugoslavije (Nemčije, Italije z Albanijo in Crno goro, Madžarske, Bolgarije in Srbije). Zaradi zamenjave se lahko oddajo samo one obveznice, ki so bile 15. aprila lanskega leta last osebe, ki je obveznice prijavila. Ob prijavi je treba predložiti izjavo, da je lastnik imel na dan 1. decembra lanskega leta svoje stalno bivališče ali sedež na področju Nezavisne Države Hrvatske in da so bile te obveznice 15. aprila lanskega leta njegova last. Obveznice, ki se do 22. decembra ne bodo izročile, ne bodo zamenjane v obveznice Nezavisne Države Hrvatske.

— Prijave terjatev proti inozemskim pokojninskih zavodom na Hrvaškem. Zagrebški Pokojninski zavod za nameščanje je izdal poziv vsem osebam, ki imajo pravice pokojninskega zavarovanja pri pokoj

KULTURNI PREGLED

Univerza v Trieste

Izšel je »Annuario della Regia Università di Trieste« za akademsko leto 1941/42., ki nam odpira vpogled v delovanje in uspehe tega visokega učnega zavoda, zavzamejočega vedno bolj vidno mesto v častitljivem zboru starodavnih in znamenitih italijanskih univerz. V kroniki najzanimivejših dogodkov, ki so se v letopisu, so navedena med drugim imena študentov in absolventov te univerze, ki so padli na polju slave. Kraljevski komisar univerze je bil v tem akademskem letu dr. Giruno nob. Ferrari Dall'Espe, redni profesor italijanskega prava na univerzi v Padovi, častni doktor atenske univerze, znan kot raziskovalec bizantskega prava in plodovit znanstveni pisec; njegova bibliografija je objavljena v tem letopisu in obsega 80 točk. V ostalem so natisnjeni v knjigi podrobni podatki o obeh fakultetah: juridični in gospodarsko-trgovski; med drugim so bibliografsko označena tudi znanstvena dela, ki so jih objavili v zadnjem času posamezni profesorji in asistenti. Pravna fakulteta ima naslednje znanstvene institute: Zavod za zasebno pravo, Zavod za mednarodno pravo in primerjalno zakonodajo, Zavod za javno pravo, Zavod za zgodovino prava, Zavod za politične vede in Seminar za forenzične študije. Gospodarsko-trgovska fakulteta šteje 7 rednih, 5 izrednih, 15 dodeljenih profesorjev, vrsto privatnih docentov, profesorjev in asistentov. Na tej fakulteti so zastopane tudi slavistične študije. Prof. Umberto Urbani poučuje hrvaški jezik. Alfredo Bartolomucci, bivši profesor Kijevske univerze, rusino, dr. Romeo Colognati pa češčino. Mimo teh obstoje lektorati za španščino, nemščino in madžarščino. Fakulteta ima naslednje znanstvene institute: Zavod za gospodarstvo, za finance, za geografijo, za statistiko, za ekonomsko zgodovino, za finančno matematiko, za meteorologijo, za računalništvo in trgovsko tehniko ter seminar za moderne jezike. Juridiki fakulteti je obiskovalo v obravnavanem letu 651 dijakov in dijakin, gospodarsko-trgovski pa 1145; skupaj je torej štela univerza 1796 dijakov in dijakin, značilno je, da je dijakinja sorazmerno malo (78 na obeh fakultetah). Na univerzi je študiralo tudi 58 tujih študentov, med njimi 28 iz bivše Jugoslavije, 15 iz Albanije, 4 iz Hrvaške. 142 absolventov je doseglo doktorat ali diplomu.

Letošnja ponovitev »Don Pasquale«

V načrtu gledališke uprave je bilo ponoviti nekatere posebno uspele opere iz lanske sezone. Med nje spada Donizettijev »Don Pasquale«, ki je dosegel lani štirinajst repriz. Da bi delo zbudilo novo zanimanje in da bi imelo občinstvo priložnost slišati čim različnejše pevece iz našega opernega ansambla, je bila predvidena delna nova zasedba partij. Od stare zasedbe nas v prvi vrsti omenim Julija Betetta v naslovni partiji. Njemu sta kritika in publika izrekli nedolgovratno priznanje za njegovo tragikomični lik Pasquale, v njem je znova podano potrdilo o visokih umetniških kakovostih Betetta, katerega sleherna partija je do kraja dognana tako v pevsko-tehničen kakor igralskem pogledu. Vredni partner mu je Vekoslav Janko kot doktor Malatesta. Iz dneva v dan dokazuje svojo veliko uporabnost, muzikalnost in zanesljivost. Njegov prijetni zdrav glas prihaja v tej operi v vseh igralskih otenkih do najlepše veljave. Od zasedbe lanskega leta je ostal tudi F. Jelnikar v vlogi notarja, ki je sicer epizodnega značaja, a v kateri je tudi on po svojih najboljših močeh na mestu.

Že lani bi bila morala nastopiti v partiji Norine Sonja Ivančičeva, ki pa je tik pred premiero zbolela. (Nadomestila jo je Manja Mejninkova). Sonjo Ivančičevo cenimo predvsem kot izrazito koloraturo, kot taka se je tudi predstavila pred nekaj leti, ko je žela kot Lucia Lammermoore izraziti uspeh. Letos je pokazala svoje najboljše strani kot Rosina v »Seviljskem brivcu« in tako smemo upati, da ji bo zelo obširna partija Norine primerno polje, da pokaže svoje pevsko in igralsko napredovanje, ki je od lani močno opazljivo.

Lipušček je preстал svoj ognjeni krst kot tenor v »Bohemu«, slišal smo ga kot grofa Almaviva v »Seviljskem brivcu« in zdaj bo nastopil kot Ernesto v »Pasquale«. (Lani ga je pel Anton Sladoljev.) Lipušček ima tisto lahкотnost in glas, ki je osnovni pogoj za interpretacijo italijanskih komičnih oper. Njegova mladostna prizadevnost in resna ambicija, da poda svojo vlogo čim bolj v okviru zahtev, je našla tako v dirigentu A. Neffatu, kakor v režiserju R. Primožiču dve zanesljivi pedagoški opori, ki jamčita, da bosta ova — Ivančičeva in Lipušček — rešila svojo nalogo tako, da bo »Don Pasquale« tudi letos ostal željen in poseben repertoarni sestavni del.

Maša SI.

Jezik kot sila

»Frankfurter Zeitung« se je nedavno v uvodniku z naslovom »Sprache als Macht« spominjala letošnjih pomembnih kulturnih jubilejev finskega naroda. Vsi ti jubileji so združeni s slovstveno besedi, z živim pričevanjem jezika o narodovi duši in narodni rasti iz nezavednega v zavednost. Finci se spominjajo letos v oktobru tristoletnice ustanovitve prve finske tiskarne v Åbo, 14. oktobra je minilo prav tako 300 let, kar je izšlo prvo, v Stockholmu natisnjeno Sveto pismo v finskem jeziku, naposled pa poteka 400 let, kar je neka stockholmska tiskarna na predlog finskega reformatorja Mihaela Agricole izdala prvi finski abecednik, ki je sploh prvi v finskem jeziku natisnjena knjiga.

Finska je v pogledu razvoja tiskarstva in s tem književne kulture zastojala za drugimi skandinavskimi deželami. Danstva je dobila prvo tiskarno l. 1482, švedska 1483. Ustanovitve tiskarne v Åbo je bila v zvezi z ustanovitvijo tamonjše akademije in univerze: že to kaže vzporednost kulturnih teženj in označuje pomemben znanstveni korak, ki je bil za znanstveno kulturo. Na Finskem je bil zkrat položaj tak, da so kulturni sloji na deželi predstavljali švedi in z njimi tisti Finci, ki so kazali nagib, da se pošvedijo. Prva knjiga, ki jo je izdala prva finska tiskarna, je bil latinski spis nekoga abojškega profesorja: »O pameti, ki naj odkljuje zakonodajalce in državnike. Prva tiskarna na Finskem ni potemtakem služila finskemu jeziku, vendar je ustvaritev kulturnega središča v Åbo že sama po sebi koristila bodočemu razvoju finske narodne zavesti, saj so po-

Kronika

* **Novi grobovi.** Po dolgi in mučni bolezni je preminil posestnik, gostinčar in mesar v Dobrunjah, g. **Mihael Anžič**. Za njim žalujeta hčerki Mici in Zefi ter številno drugo sorodstvo. Nepozabnega rajnega bodo spremili na njegovi zadnji poti v petek ob 15. iz hiše žalosti, Hradskega cesta 66, na pokopališče k Božjemu grobu v Štepanji vasi. — V ljubljanski bolnišnici je umrla g. **Marija Bobnova**. K večnemu počitku so jo položili v četrtek popoldne na pokopališču pri Sv. Roku v Dravljah. — V Kranju se je za vedno poslovila od življenja g. **Marija Jezerškova**, po rodu Reboljeva. Zapuška hčerko Marico in sinova Jožeta in Cirila. Blago gospo bodo pokopali v petek dne 30. t. m. popoldne v Kranju. Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, žalujočim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje.

* **Madžarska raso-biološka odprava se je vrnila iz Rusije.** Svoječasno poročali, da se je odpravil madžarski vseučiliški profesor dr. Ivan Gaspar v začetku julija za nekaterimi izdelavi v južno Rusijo, da bi raziskal prizorišče nekdanjih madžarskih preseljenj. Pot ga je predvsem vodila v obsejno področje Kijeva, odnatega gozdovja in step, kjer je v desetem stoletju na področju Pečenegov, Hunanov in turških plemen nastala ruska kneževina. Madžarski znanstveniki so nadaljevali pot proti jugu, in sicer skozi salnatsko puščavo v okolici Krima ter so raziskovali v območju Tatarov sledove ljudskega gibanja in današnje mešanice ras. Odprava je bila deset tednov na poti. O njenih uspehih bo dr. Gaspar obširneje poročal v nastopajoči zimi.

* **Anatomična posebnost.** — Zdravniki okrožja Asti v Piemontu imajo opravka z anatomično posebnostjo, ki so jo ugotovili pri nekem 32 letnem bananem uradniku. Moč ima namreč lastnosti prežvekovalca. Med želodcem in črevesom je nekakšna vreča, kjer se vsa jedila vdrugič predelajo in prebavijo.

* **Da se preprečijo nesreče v planinah,** ki so bile letošnje posebej številne, je državni namestnik za Tirolsko in Predarlško izdal policijsko naredbo, po kateri je prepovedano vsem, ki niso izkušeni v planinah ali so slabo opremljeni, zahajati v planine brez vodnika. Plezalne partije in pohodi brez ledenike so dovoljeni samo izvežbanim in predpisano opremljenim planinarjem. Kdor se pregreši zoper to naredbo, bo plačal 200 mark kazni ali pa se bo pokoril dva tedna v zaporu, v kolikor ne bo izrečena še kaka ostrejša kazen.

* **Madžarski proračun za leto 1943.** Finančni minister Remenyi Schneller je predložil spodnji zbornici državni proračun za prihodnje leto. Proračun se nanaša na povečano državno območje. Skupni izdatki so predvideni v višini 4247,4 milijona pengov, medtem ko bodo dohodki znašali 4047 milijonov pengov. Nasproti prejšnjemu letu so se državni izdatki zvišali za 782,5 milijonov pengov. Za obrambne namene bo potrošeno 263,7 milijona pengov več kakor lani, tako da znašajo skupni izdatki za vojsko 845 milijonov pengov.

IZ LJUBLJANE

u. Na poti iz bolnišnice domov je umrla. Gospodična Ivanka Klunova je bila 10 let v službi pri gospe Rógerjevi na Ambrozevem trgu, ki je umrla pred šestimi tedni v visoki starosti 96 let. Ko je Klunova po smrti gospe Rógerjeve zapustila službo, se je odločila, da bo ta čas, ko bo brez službe, dala operirati krčne žile na nogah. In res je operacija pred sedmimi dnevi dobro uspešna. Ko pa je Ivanka Klunova pretekli terek ob pol treh popoldne zapustila bolnišnico in se v spremstvu svoje sestre in tete odpeljala s tramvajem na tetino stanovanje, ji je spetoma postalo slabo. Pred magistratom, kjer bi bila morala prestopiti na tramvaj, ki vozi na Karlovo cesto, se je sirota zgružila. Policija ni reševalni avto jo je naložil in odbrzel z njo nazaj v splošno bolnišnico, kjer pa so mogli samo še ugotoviti smrt. Ivanka Klunova je bila doma iz Gorice vasi pri Ribnici, blaga duša, zvesta in poštena gospodinjica pomočnica. Zaradi take nagle smrti jo pomiljujejo vsi, ki so jo poznali. Naj ji bo ohranjen lep spomin!

u. **Južno vreme, dež in senca.** Začele so se jesenske muhavosti, ki so pa v letošnji jeseni čisto svojevrsne. Čim bolj se umareč bližamo novembru, tem toplejše je vreme in se ozračje ne sladi niti po večkratnih nalihih. V sredo jutraj smo imeli 8,89 C. Ko se je proti poldnevni izlil prvi naliv, je spet posijalo sonce, toda zgodaj popoldne je sledil nov, še močnejši naliv. Kljub temu je živo srebro čez dan doseglo 16,20 C. Nebo je bilo zagnanjeno s sivimi oblaki in ko se je zvečerilo, je jelo spet deževati. Ponoči so se nalihi nadaljevali. Kljub temu pa je živo srebro beležilo davi 10,59 C. Jutro je bilo kar pomladno toplo. Sonce je z malimi presledki vse dan toplo prigravalo. Listje naglo rumeni in odpada.

u. **Cenjene naročnike »Dobre knjige«** ki so izjavili, da bodo knjige sami divjali v upravi naših listov, a se niso vzeli prvega romana »Tihe vode«, prosimo, da čim prej pridejo ali pošljejo po knjigo v našo upravo v Narodni tiskarni.

u. **Ravnateljstvo II. moške realne gimnazije v Ljubljani (Rakovnik)** sporoča, da bo otvoritvena božja služba za učenje v torek dne 3. novembra ob 9. uri v cerkvi

sihael Finci lahko študirali na domači univerzi, ne pa — kakor prej — v Upsali. Za kulturno zgodovino finskega naroda je važnejši izid prvega finskega Svetega pisma. Prevajati ga je začel Mihael Agricola že sto let prej, vendar je bilo delo preobito in pretežko, da bi ga zmogel ta Primož Trubar Fincev. Dovršil je v glavnem samo prevod Nove zaveze. Natisak finskega Svetega pisma je zastavil velike težave, ker v Stockholmu niso našli stavca, ki bi znal finsko, zato so morali rokopoljskega prevoda naslikati v črkah in ga takega izročiti v tiskarno.

Finski narod, ki je bil docela pod kulturnim vodstvom Švedov, se je le počasi dramil k samozavesti. Jezik je bil pri tem odločilna moč: ne skupnost vere, ne sorodnost običajev in kulturnega življenja, marveč posebnost besede, govorice kot žive iskre ljudskega duha, je odločevala pri tem razvoju in odpirala pot finski kulturni samostojnosti. Že l. 1775 je tiskarna

na Rakovniku. Po sv. maši se bodo zbrali učenci na gornjem dvorišču, kjer bodo dobili potrebna navodila in pojasnila. Ravateljstvo obenem obvešča starše in učence, da je Visoki komisariat z odlokom IV. No 6281/I dovolil, da se smejo do 10. novembra naknadno vpisati učenci tega zavoda in polagati izpite vseh vrst razen višjega tečajnega in diplomskega izpita. Učenci naj si preskrbe dovoljenja, da bodo mogli v šolo, oziroma k izpitu.

u. **II. dekliška (licejska) ljudska šola** bo imela začetno službo božjo v soboto 31. t. m. ob 9 v Vajenskem domu Kersnikova ulica 3 (nasproti Slamiča). Tam bodo učence zvedele, kdaj in kje se vrši pouk.

u. **Namesto venca** na grob pok. doc. dr. Cholewa daruje družina prof. dr. Hadži 150 lir za mestne reveže.

u. **Za mestne reveže** daruje g. Olimpia Windeis, namesto venca na krsto za blagopokojnim g. ravnateljem dr. Josipom Cholewo 200 lir.

u. **Ako hočete zaposliti svojega otroka,** mu kupite v Knjigarni Tiskovne zadruge, Šelenburgova ul. 3, slikanico »Princeska Zvezdana« in barvnike. Pripravili boste otroku posebno veselje in zadovoljstvo.

u. **S spremeljivim vremenom nastopa vedno tudi nevarnost prehlada.** O tem pravi zdravnik: Prehladimo se lahko vsak čas, tudi v najbolj vročem poletju. Vendar se prehlad v večjem obsegu pojavlja zlasti v dveh letnih časih. Predvsem naj izpogovorimo besedo o prehladu, ki je posledica pomehkuženja. Beseda »pomehkuženje« pa je treba pojmovati v širšem smislu. S tem hočemo reči: organizem je izgubil odpornost zoper škodljive vplive. Pomehkuženec je brez odpornosti ne samo nasproti nenadnemu prehladu, marveč tudi zoper čustveno razdraženost. V drugem primeru, v množestvenem prehladu spomlad in pred zimo, se pridružijo pomehkuženju še drugi škodljivi činitelji. Eden izmed teh je napačna prehrana. V splošnem se lahko reče, da se je evropska prehrana davno pred sedanjostjo precej odstopila od narave in je bila vse premočnejša z zemljo, ki nas mora rediti. V prehrani moderne dobe je važen zlasti vitamin C, ki mu pripada posebno važna naloga. Če si ne znamo hrane prav urediti, je telo v zmanjšani meri odporno zoper vnanje nadloge in so lahko posledice oslabiljane ali pomehkuženja dosti bolj občutne kakor pri onih, ki imajo hrano pravilno urejeno. Če se pojavlja pred zimo prehlad v velikem številu primerov, si je treba to razlagati tudi s tem, da se marsikdo noče ali ne zna utrjevati telesa s sredstvi, ki so mu na razpolago: z vodo, z zrakov, lučjo in soncem.

u. **Mozartov Trio v C-duru** je delo ženjalnega mojstra, ki združuje v sebi mirno, nepriljudno vednost, s popolno klasično obliko v najidealnejši komorni formi, kakršne pozneje niti Beethoven ni presegel. Ta muzika je najlepše realizirana v sestavi komornega tria, kakršne si lepše ne moremo misliti v nobenem drugem komornem ali orkestralnem sestavu. Namenjena je plemenitemu, pogljobljenemu in delikatnemu muziciranju. Mozartov Trio ima tri stavke, prvi in tretji sta jako živa in ritmično energična, drugi stavek pa prinaša rahle spiccate v godalih, kar majhna, nepomembna, a prijetna vzemirjenja, postavljen med široko razpeto melodijo. Mozartov Trio bo izvajal Ljubljanski komorni trio na svojem koncertu v torek, dne 3. novembra ob 18. uri v veliki filharmonični dvorani, poleg drugih komornih del, ki so jih napisali: Pugnani, Lipovšek in Smetana. Predprodaja vstopnic je v Knjigarni Glasbene Matice.

u. **Staršem otrok srednjih, strokovnih in ljudskih šol,** če hočete biti sigurni za uspeh svojega otroka v šoli, ga vpišite v »Korepetitorij«, kjer bomo z njim vsak dan dve uri ponavljali snov, mu dali razlago, popravili naloge, ga izprašali itd. To velja tudi za tiste, ki sploh ne morejo ali pa neradno obiskujejo šole, kajti učimo po učnem načrtu, da ne izgube šolskega leta. Učnina zmerna, revni popust. Začetek za

Narodno gledališče

D R A M A

Petek, 30. okt.: ob 16.: Hamlet. Prvič v sezoni. Red Premierski.
Sobota, 31. okt.: ob 16.30: Deseti brat. Izven.

Prva letošnja predstava Shakespearejeve žaloigrice »Hamlet« bo v petek ob 16. uri za red Premierski. Zasedba vlog je sledeča: Hamlet — Jan, kralj Klavdij — Levar, Ofelija — V. Juvanova, kraljica — Danilova, Laert — Blaž, Polonij — Cesar, duh — V. Skrbinec, Horatio — Nakrst, Rosenkranz — Drenovec, Gildenstern — Verdonik, Osrlik — Peček, Marcel — P. Kovič, kraljica v igri — Boltar Ukmurjeva, grobarja — Lipah in Plut, Fortinbras — Gregorin, Voltimand — Potokar, Kornelij — Podgoršek, — Bernardo — Gorinšek, Francisco — Raztresen igralci v igri »Mistnica«: V. Skrbinec, Brezigrac, Raztresen. Režija: dr. Krefc, scena: ing. arh. Franz, scenska muzika: D. Zebre, dirigent: F. Šturm.

O P E R A

Petek, 30. okt.: ob 16.: Traviata. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.
Sobota, 31. okt.: ob 16.: Don Pasquale. Prvič v sezoni. Red Premierski.

v Abu začela izdajati prvi finski časopis. Vedno bolj se je razvijala tudi književnost v finskem jeziku. Tako je bil finski jezik, živčev v ljudski govorici, tista notranja sila, ki je izlobovala finski narod od njegove današnje podobe.

Prvi abecednik in prvo finksko Sveto pismo sta bila potemtakem izvor poznejšega širokega književnega toka. Zato niso prazne besede, ki so zapisane na spominski plošči, odkriti sredi oktobra v Abu v spomin finkskemu Primožu Trubarju Mikaelu Agricoli.

S tega mesta, iz župnišča sv. Lovrenca, je Mikael Agricola, naš od Boga poslani reformator, razpošiljal v svet prvo finksko knjigo in ustvaril na severu duhovno silo, s katero se je finksko ljudstvo zavedlo svojega bivanja in dozorelo za velika zgodovinska dejanja.

S temi besedami je tudi »Frankfurter Zeitung« končala svoj uvodnik o kulturnih jubilejih malega finskega naroda.

Docent dr. Cholewa na zadnji poti

Ljubljana, 29. oktobra. V sredo popoldne so položili k večnemu počitku zemске ostanke šefa Zavoda za pobijanje raka gosp. docenta dr. Josipa Cholewa, ki nas je tako nepričakovano zapustil, zadet od srčne kapi. Velika množica pogrebcev je zgovorno pričala, kako priljubljen je bil pokojnik.

Ob molitnici na Zalah je nenadomestljivemu pokojniku najprej spregovoril v slovo zastopnik Eksc. Visekega komisarija, pokrajinski zdravnik dr. Balistrieri. Govornik je z jedrnatimi besedami očrtal pokojnikovo delo na polju zdravstva in njegove neprecenljive zasluge v borbi proti eni najbolj zavratnih in trdovratnih morilk človeških življenj. Za njim je povzel besedo ravnatelj umobolnice dr. Franc Gerlovič. Med drugim je dejal: »Iznenada je pristopila k Tebi neizprosna smrt in zbrisala desko, na kateri si imel napisanih še toliko lepih načrtov, da dopolniš svoj življenjski smoter, vreden Tvojega idealnega duha in usmiljenega srca: namreč zagotoviti uspešno zdravljenje najbolj usmiljenega vrednim bolnikom, ki imajo raka, in organizirati zatiranje te strašne bolezni med slovenskim ljudstvom. Zdaj, ko si po mnogih ovirah z veliko vztrajnostjo postavil temelje svojemu življenjskemu delu, si omahnil — v Tvojem zavodu pa, ki je bil Tvoj ponos in Tvoja skrb, so se napolnile s solzami oči bolnikov, ki so se dan za dnem z zaupanjem obračali nate.

Vihra prve svetovne vojne Te je privedla v našo sredo, v Novo mesto, Brez ozira na svoje vojaške dolžnosti si rad pomagal tudi domačemu civilnemu prebivalstvu. Kmalu si zaslovel po vsej dolini Krke kot odlični in vreden zdravnik. Lepi sloves Te je spremljal v Brežice, kamor si se pozneje naselil in prevzel vodstvo tamkajšnje bolnišnice, kjer si se s svojo vestnostjo in pridnostjo šele prav razmahnil v svojem človekoljubnem delu. Brežiška bolnišnica je postala s Teboj žarišče bolniške oskrbe v vsem spodnjem Posavju.

Kolikokrat si sredi noči zapustil posteljo, ne glede na čas in vreme stekel v svojo bolnišnico, ker Te je skrbelo, kako gre bolniku, ki si ga prejšnji dan operiral. Nihče Te ni videl na teh samotnih nočnih potih, nihče Ti ni skrbil in neprespanih noči

vsakega takoj po prijavi. Prijavljanje dnevno od 8—12 in 14—16, Korepetitorij, Mestni trg 17/1.

u. **Nesreče.** V ljubljansko bolnišnico so zadnje dni sprejeli spet več ponesrečencev, ki pa so razen ene izjeme vsi z dežele. Po stopnicah je padla in si zlomila desno nogo 21letna postrežnica Marija Zakrajškova iz Ljubljane. Bukve se je zvrnila na posestnikovega sina Stanka Strnada iz Židma-Dobrepolja, ko je podiral drevje in mu zlomila desno nogo. Desno nogo si je poškodoval pri igri 15letni sin vlagalke Anton Jenenko iz Ljubljane. V levico se je vsekala 15letna hčerka posestnika Alojzija Bradarčeva iz Kompolja. Iz Vrbljenj so pripeljali v bolnišnico 3letnega sina posestnika Slavka Zgajnarja, ki si je zlomil levo nogo. S hruške je padla in si zlomila desno nogo 46letna žena posestnika Jožefa Jevševarjeva iz št. Ruperta. Na kirurškem oddelku ljubljanske splošne bolnišnice so ponesrečenec nudili zdravniško pomoč.

u. **Redke ulice mestnega središča** se niso urejene. Med take spadajo Cesta 29. oktobra od Borštnikovega do Napoleonovega trga, Gregorčičeva od Gradišča do Vegove, Igriška od Gregorčičeve do Borštnikovega trga, Borštnikov trg, Nunska ulica, Puherjeva, Kersnikova in Gledališka ulica od Gosposvetske ceste do Korza Viktorja Emanuela. Navedene ulice in ceste niso še bile tlakovane, prav tako ne trgi, čakajo dokončne ureditve: razširitve, nivoelacije, podaljšanja Ozka Frančiškanska ulica pa je bila kljub temu že davno tlakovana, ker je bil promet na nji zmeraj prežvahan. Vsekakor pa bo mestno središče prav kmalu povsem urejeno.

Z Gorenjskega

Sloveči basist dunajske državne pere Herbert Eisen, ki sodeluje tudi pri slavnostnih predstavah v Beyreuthu, je nastopil preteklo soboto v Celovcu. Na sporedu so bile pesmi in balade skladateljev Schuberta in Loewea.

Za ranjene vojsake so koroške in gorenjske žene vkluhale in zbrale na 30.000 krepiz in sadnih sokov. Celovski dnevnik pripominja, da je bil prispevek gorenjskega ženstva prav izdaten. Največ sadja, jagod in borovnic je nabrala mladina, sladkor pa je prispevala v glavnem vojska uprava, delno pa so ga prispevale posamezne žene in dekleta po žlicah. Vsa zbirka je zdaj vskladiščena v kleti glasbenega društva v Celovcu, kjer si jo je ogledal gauleiter dr. Rainer in okusil posamezne izdelke.

Zborovanja. Pretekli petek in soboto so bila po vsem Gorenjskem prirejena velika zborovanja. V petek so bila zborovanja v radovljiškem in kamniškem, v soboto pa v krankskem okrožju. Nadalje so bila še v nedeljo zborovanja v radovljiškem in kamniškem okrožju. Govorniki so pojasnjevali narodno socialno skrbstvo v Nemčiji.

Stednja v industrijskih obratih. Da se vsakemu obratovniku ponudi priložnost poučiti se o sredstvih in načinih, kako uporabiti kolikor mogoče malo premoga, priredi društvo nemških inženjerjev danes v torek popoldne v Celovcu (v Domu dela) zborovanje pod geslom »Stedimo s premogom pri srednjih in malih parnih napravah«. Pokazali bodo, kako se brez novih naprav in strojnih delov tudi z danimi sredstvi lahko doseže znatno varčevanje s premogom. Vstopnica k predavanju stane 5 mark.

Iz Spodnje Štajerske

Novi grobovi. V Mariboru so umrli: 79letna Helena Kaltenbeckova, 44 let, trgovka, sotrudičnik Jožef Hartberger in 59letna Antonija Kečkova. V Ptujju je umrla 57letna upokojena nadučiteljica Marija Protopopova, ki so jo pokopali v ponedeljek v Ljutomeru. Zapustila je soproga, sina ter sorodnike v Ljubljani in Beogradu.

Da bi se letošnja sadna letina na Štajerskem čim bolj izkoristila, je bila že ob koncu junija ustanovljena kmetijska združba »Süd-Obst«. Ko je jeseni dozorela obilna letina sadja, buč in grozdja, je bilo na Spodnjem Štajerskem pripravljenih pet

poplačal. Videl Te je samo Bog, ki Ti bo skrb stotero povrnil. V svoji praksi si spoznal, da so najbolj usmiljenja potrebni bolnik: na raku. Opazi si, kako se ta strašna bolezen tudi med nami zmernaj bolj širi. Z brezprimernim idealizmom in poštvovalnostjo si se ves posvetil temu vprašanju. Odpovedal si se pridobivanju premoženja in se zakopal v znanstveno delo. Iz lastnih pičlih sredstev si nabavil strokovna dela za študij, kupil radij za poskusno terapijo in ustanovil prvi onkološki zavod v Brežicah. Po vztrajnih znanstvenih poizkuhi si dosegel mnogotere izsledke in si pridobil ugled znanstvenika daleč v zamejstvu. Zavedal pa si se, da delo enega samega, četudi še tako poštvovalnega delavca, ne more uspeti. Zato si želel organizirati skupno delo vseh, ki imajo dobro voljo. Bil si pobudnik in ustanovitelj prvega društva za proučevanje raka v bivši Jugoslaviji. Vztrajno si deloval na tem, da se v Sloveniji čim prej ustanovi zavod za raziskovanje in zdravljenje raka. Po mnogih ovirah Ti je to uspelo.

Pred štirimi leti je bil zavod odprt in Ti si postal njegov prvi ravnatelj in njegova duša. Bil si srečen, da si dosegel svoj plemeniti namen, dasiravno si bil pri tem gmotno oškodovan. Koliko misli, koliko načrtov se je s te kopilo v Tvojem duhu okoli Tvojega zavoda! Bog pa je drugače odločil. Presodil je da si dobro izvršil, kar Ti je bila naloga. Zato Ti je odvzel na daljše skrb in te odpočikal. Mi, Tvoji stanovski tovariši, se Ti zahvaljujemo za Tvoje neumorno in nesebično delo v prid trepetajočemu ljudstvu in se poslavljamo od Tebe z željo, naj Ti bo lahka slovenska zemlja, katere sin si postal z dobrimi deli. Počivaj v miru v njenem naročju!

Po govoru g. dr. Gerloviča, ki je vse prisotne globoko presunil, se je razvil dolg žalni spreved. Najprej se je zvrstilo 12 prekrasnih vencev, med njimi venec Društva za raziskovanje raka. Za krsto sta stopali globoko užaloščeni pokojnikova soproga in hčerka, za njima pa skoro celoten zdravniški zbor iz Ljubljane, uslužbenci V. komisarijata in zdravstvenih ustanov, sestre usmiljenke, jokajoči bolniki in n-pregledna množica prijateljev in znancev. Pogrebne obrede je opravil šentpetrski župnik g. Alojzij Košmerli.

velikih tovarn za predelavo letine. Obratovanje je zdaj v polnem teku. Tri podjetja proizvajajo sladki sadjevec, delno tudi sladki vinski mošt, dve podjetji pa predelujejo odpadlo sadje in buče za marmelado. Savinjska izdelovalnica sladkega sadjeva je nastala v zapuščenih tovarni hišah Hubertus v Celju. Tu predelajo dnevno povprečno šest vagonov jabolk v sladki sadjevec. Ugodnejše je bilo stanje v Mariboru, kjer so izdelovalnice sladkega mošta uredili v počivajoči pivovarni Union. Tretja izdelovalnica sladkega sadnega mošta pa je v neki dotle počivajoči tovarni v Ptujju. Velika opuščena Freundova usnjarna v Mariboru in neka tekstilna tovarna v Ptujju sta bili preurejeni v predelovalnico buč in sadja za marmelado. Velika množica sadov je vskladiščena na prostnem travniku poleg ptujške tovarne in bo te dni odposlana v severnonemške tovarne v svrhu dokončne predelave. Za dožak sposobnosti spodnještajerskih obratov navajajo listi, da pridelala celjska tovarna dnevno povprečno 48.000 litrov sladkega sadjeva. Nedavna razstava sadja in grozdja v Šmarju pri Jelšah je pokazala, kako odlično žlahtno sadje lahko pridelajo spodnještajerski sadjarji.

Pevska skupina iz Beljaka je nedavno obiskala Muto in Trofin. Zapeli so več pesmi in igrali na citre.

V Celju je v ponedeljek v okviru prosvetnega urada predaval docent dr. Valter Schneefuss iz Gradača. Obravnaval je razmerje med Nemčijo in podonavskimi državami v preteklosti in sedanjosti. Razlagal je politične probleme Podonavja.

V žalcu je onlotni orkester priredil z vojak iz rezervne bolnišnice Novo Celje pester večer. Dvorana kinematografa je bila polna, zabava je trajala dve uri, čisti dobiček pa je šel za zimske pomoči.

Središčani na obisku v Ptujju. Središčni župan Fandler je v večjo družbo svojih občanov obiskal okrogno mesto Ptuj. Ogledali so si ptujške zanimivosti, nato pa jim je bil prirejen družabni večer.

V obrtniškem tekmovanju na Spodnjem Štajerskem, ki ga priredi Heimathund, se hočejo posebej uveljaviti obrtniki celjskega okrožja. V kratkem priredijo posebno razstavo, da dokažejo svoje odlične sposobnosti. Polagoma že prihajajo izdelki za razstavo. Zlasti se hočejo izkazati mizarji in krojači.

Nesreče. Z drevesa je padla 49letna Elibeta Felserjeva, ki je prišla iz Gradača v Maribor na obisk. Obležala je z nartro hrbtenico in njeno življenje je v nevarnosti. V Trešnjam pri Mariboru je padel 33letni Henrk Hofman s koleca, si zlomil nogo in dobil še druge poškodbe. Rudarjeva žena Helena Varjanova iz Studencev se je pri padcu nenaravno poškodovala na glavi. 37letna Elizabeta Spionksa iz Maribora je »

Najvišje dopustne cene za cvetje, vence in zelenje za okras grobov

Ljubljana, 29. oktobra. Kakor lansko leto ob praznikih mrtvih je mestno županstvo tudi letos hotelo omogočiti prebivalstvu okras grobov po čim nižjih cenah ter je zato tudi letos Visokemu komisariatu predlagalo najvišje dopustne cene za tako blago, ki je pridelano v Ljubljanski pokrajini.

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je s št. VIII-2 1262-1 predloženi cenik odobril.

Maksimalni cenik za cvetje, vence in zelenje za okras grobov je torej veljaven samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, od četrta 29. oktobra jutraj do 2. novembra zvečer.

Domače negovane krizanteme v šopkih po 8 komadov je dovoljeno prodajati po največ 3 lire za komad; domače, pr. vrtnarij v zvezi krizanteme po velikosti od 3 do 5 lir za komad; kmečke gojene krizanteme največ po 3 lire. Večje mahonije, dolge od 30 do 50 cm, po 0,50 lire; nad 50 cm dolge večje mahonije po 1 liru za komad. Navadne zelene kmečke vence po velikosti od 3 do 5 lir komad.

Kakor pri drugem blagu morajo biti tudi

cene cvetju, vencem in zelenju za okras grobov na živilskem trgu in po vsej Ljubljani razvidne in napisane na posebnih listkih.

Mestno županstvo je hotelo olajšati okras grobov zlasti manj premožnim slojem ter je zato ukinilo vse mestne trošarine na uvoženju in doma pridelano cvetje in zelenje ter vence. Pri velikih, uvoženih krizantemah se to znižanje precej pozna saj znaša trošarina po 10 lir za kilogram uvoženega cvetja. Posebno se bo pa to znižanje poznalo pri prekrasnih uvoženih nageljih, da saj praznike mrtvih cvetličarjem zaradi ukinitve mestne trošarine ne bo treba zvišati cen za uvoženo cvetje. Sedaj je pa županstvo pri Visokem komisariatu izdejstvovalo tudi določitev najvišjih dopustnih cen za domače cvetje, vence in zelenje ter smo v Ljubljani tako dobili za doma vzgojeno cvetje in za doma zelene vence lanske maksimalne cene. Pri vsem tem pa mestno županstvo opozarja prebivalstvo na skromnost pri upoštevanju že prejšnja leta tako lepo veljavljene načela: »Počastite rajne z dobrimi deli!«

Pozor pred strupenimi gobami!

Danes stikajo mnogi ljudje tudi za takimi živilji, ki jih v normalnih časih niso dosti upoštevali. To velja tudi glede gob. Ljudje, ki so se poprej brigali le za par splošno znanih užiten gob, hočejo naenkrat poznati vse gobe, oziroma vse nabirajo. Čudež je, da se ni zgodilo že več nesreč. Znani in neznan gobarji obeh spolov ustavljajo ob večni poti pravega poizkušalca s prošnjo, naj jim pregleda »plen« v posodah. Pri tem je imel neki inteligentni gospod v košari med drugimi gobami tudi **najhušo strupenjačo**, strupeni kukmak ali krompirjevko (amanita phalloides), ki se dobi v treh barvah: bela (verna), bledorumenkasta (citrina) in bledo zelenkasta (viridis). Ze samo en izvod

te nevarne strupenjače bi zadostoval za smrt družine. Strupeni kukmak ima v zemlji hruskasto odebeli koren v hrupavi kožnat lupini. Pri treh mestnih nabiralkah se je dobilo več **istotako strupenih usločenk** (Entoloma lividum), ki so jih smatrale za cigane ali slanarje. V prvi mladosti je usločenka res nekoliko podobna ciganu, razvita pa ima vedno izrazito upognjen koten, odtod ime (nemško: VerboGENER Rötling). Cigan ali slanar (pholita caperata, rozites caperata) je po klobuku belkasto orosen, liki s slano prevečen in ima vedno na kocu kožnat obroček (manžeta). Prodajalke na trgu imenujejo to okusno gobo popoinoma napačno »šampinjone«.

A. B. St.

Znamke pospešile gradnjo Panamskega prekopa

Nikaragujske znamke so nekoč odločilno vplivale na veliko svetovno politično zadevo. V Zedinjenih državah se dolgo niso mogli odločiti, na katerem mestu naj bi zgradili prekop, ki bi lahko Ameriko preprečil in zvezal oba oceana. Za republiko Nikaraguo bi bilo seveda nad vse važno, da bi ta prekop zgradili skozi njeno ozemlje, ne pa skozi ozemlje Paname. Primeri korupcije in sleparstva, ki so se zgodili med pripravami za gradnjo Panamskega prekopa, so Washingtonu vzeli vso voljo za nadaljevanje tega dela, nikaragujska stranka je imela tedaj vse nade na uspeh. Nastal je neki pomislek, nasprotniki prekopa skozi nikaragujsko ozemlje so navajali, da je v tej deželi polno ognjenikov, ki bi plovbo skozi prekop prav gotovo ovirali. Tedaj je nikaragujska vlada poslala v Washington komisijo, ki je svetovala izjavljala, da so v njeni deželi vsi ognjeniki samo ugasli ognjeniki. To je vse pomisleke pomiril, pa je bilo pričakovati, da se bo ameriški kongres z veliko večino odločil za nikaragujski načrt.

Tedaj pa je prišla neka malenkost, resnična malenkost na dan, ko bi morali glasovati, je prejel vsak član kongresa od neznanega pošiljatelja lepo na papir nalepljeno serijo pravkar veljavnih nikaragujskih znamk. V lepem bakrotsku so te znamke prikazovale mične eksotične pokrajine, pokrajinske prizore iz Nikaragüe, a v ozalju teh slikovitih pokrajin so se divje kadili — ognjeniki... Tem znamkam so se morali pristaši panamskega načrta zahvaliti, da so pri glasovanju dobili večino.

Slovaški tisk

Agencija C. E. podaja zanimiv pregled slovaškega periodičnega tiska, v katerem ugotavlja, da tiskajo na Slovaškem osem dnevnikov in 229 časnikov, razširjenih v več st. tisoč izvodih. Hlinikova ljudska stranka ima štiri lastne dnevnike. Glavno in oficijno glasilo stranke je »Slovak« (dnevnik). Nadaljnji dnevniki so: »Slovenska Pravda«, »Slovenska Politika« in »Slovenska Sloboda«. Hlinikova garda ima razen tega svoje posebno glasilo, ki je iz tednika po 1. novembra 1940 postal dnevnik in se imenuje »Gardista«. Razen teh glavnih listov izdaja stranka več tednikov. V malokateri državi so tedniki tako razširjeni kakor na Slovaškem. Medtem ko dosega dnevnik povprečno naklado 100 tisoč izvodov na dan, prekaša naklada tedenskih revij po 25.000 izvodov povprečno. Slovaški listi se dele takole: 6 dnevnikov, 43 tednikov, 36 štirinajstidnevnikov, 96 mesečnikov, 6 dvomesečnikov, 9 trimesečnikov in potem več drugih periodičnih in izrednih publikacij. Skupno izhaja v slovaškem jeziku 196 publikacij. Na vsem ozem-

lju slovaške republike in v številni manjšinskih listih pa izhaja: 11 gospodarskih listov, 2 humoristična, 41 verskih, 62 strokovnih revij, 10 političnih dnevnikov, 6 znanstvenih listov, 5 revijalnih listov, 11 uradnih biltenov, 27 vzgojnih publikacij in 9 organov raznih društev.

Nemška etnična skupina ima 15 madžarska pa 5 listov. Razen tega izhaja na Slovaškem tudi neka ruska revija verskega značaja.

Listi z največjo naklado so listi stranke, ki dosega najmanj 100.000 izvodov na dan. Delavski tednik ima naklado 55.000 športni tednik pa 50.000. V celoti lahko rečemo, da dobi slovaški čitatelj v dveh mesecih v roke približno 12 milijonov izvodov raznih listov.

Inserirajte v »Jutro«

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L. 20, za drž. in prov. takso — 60, za dajanje naslova ali šifro L. 2. Najmanjši iznos za te oglase je L. 7.— Za ženske in dopisovanja je plačati za vsako besedo L. 1.—, za vse druge oglase L. — 60 za besedo, za drž. in prov. takso — 60, za dajanje naslova ali šifro L. 3.— Najmanjši iznos za te oglase je L. 10.—

Prosimo naše cenjene oglaševalce,

naj ne donajajo malih oglasov v zadnjem trenutku. To velja zlasti za male oglase, namenjene za nedeljsko številko. Prinesite jih po možnosti že v petek, v soboto pa vsekakor pred 11. uro.

UPRAVA »JUTRA«.

Službe išče

Dekle
22 let, vajeno pospravilnica sob, zna tudi kuhati, išče mesto postrežnice v bližini cerkve sv. Jožefa. Vrniti od 10. do 12. ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14719-2

Kupim

Otroške vozičke
vseh vrst, nove in rabljene, ugodno kupite, prodajte ali zamenjate pri trgovci »Promete« (nasproti Križanski cerkvi). 14627-7

Boe

liščice, dehorije, kunje, dobro ohranjene, dalje strojene in sirove ovčje in jančje in druge, kupuje: Zdravil. Ljubljana, trgovina Stari trg 30. Tudi trodelno, samo dobro ohranjeno omaro. 14701-7

Kupimo

vsakovrstno rabljeno snazno pohištvo in druge uporabne predmete v trgovini »Ogled«, Mestni trg 3. 14710-7

Predivo

po najvišjih dnevnih cenah kupujem vsako količino, dolžina od 20 cm naprej. MILAN JAGER, mehanik na predmestju žme, Ljubljana, Sv. Petra cesta 17. 14728-7

Službodobi

Kuharica

dobra in poštena, ki je vajena vseh gospodinskih poslov, dobi takoj mesto k tržilanski odrasli družini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14691-1

Hlapca

sprejem. Podobnik Vinko, Tržaška cesta 16. 14700-1

Dobro kuharico

k majhni družini za vsa gospodinska dela iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14718-1

Pohištvo

Moderne spalne,

redilne in dnevne sobe, prvotne izdelave, prodaja mizarska tvrdka Rok Berlič. Interesanti naj si ogledajo pohištvo dnevno od 13. do 15. ure v novem skladišču v Šiški, Celovška cesta št. 95, pritličje (v novi hiši pred tramvaj. postajo Stara mitnica). 14722-12

Oblačila

Zimska suknja

moderna, živo progasta, volnena, skoro nova, ugodno naprodaj. A.B.C. Medvedova c. 8. 14724-13

Sobe išče

Dve gospodinji

ves dan odsotni, iščeta sobico s štedilnikom ali kuhinjo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bežigrade«. 14705-23a

Soba odda

Lepo opremljeno

sobo, mirno, z vzhodom s stopnišča, soprozabno pohištvo, oddam. Najemna cena 150 lir. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14707-23

Dve lepo opremljeni

sobi oddam v centru mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14715-23

Oddam

v strogem centru PISARNO z dvema prostoroma, opremljeno ali prazno, s soprozabno telefonom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrala kurjavs«. 14566-23

Opremljeno sobo

s soprozabno kopalnico blizu komisariata oddam takoj gospej ali gospodini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14716-23

Opremljeno sobo

stropo separirano, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14717-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, oddam boljšemu solidnemu gospodu. Florjanska ulica 31-1. 14720-23

Stanovanja

Šest-do sedemsobno

stanovanje v centru, išče stalen dohodnik. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Komfortno«. 14726-21a

Prodaj

Otroško posteljo,

otroško stojko, kuhinjske kredence, razne mize, železno peč, gramofone, posamezna izbrana rabljena »Ogled«, Mestni trg 3. 14709-6

36 kg stare žime

dobre, z žimicami, ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14708-6

Dopisi

Dvignite dospele

ponudbe

v oglasnem oddelku

August 31. Anica Hribar, Arnelini Vika, Blizu sv. Petra ceste, Belokranjska, Brilic, Belgrad, Borba ob, Centrum, Četrtkren, Do 800.000 lir, Drž. upokojenka, Dober aparat, Delavka 100, Enodružinska, Ena oseba, Foteli, Gospodinja, Invalider, Inventar, Križevrt, Krakek rok, Knjige, Kavalar, K. D. E. 1942, Ljubljanski trgovci, Le zmožni, Miren gospod, Majhna sobica, Mesto ali perila, Mesta, Mesta, Motor 350 do 500 cm, Majhna, Nežna, Ni ceneje, Najno, Nastop takoj, Napuk gob, financiran družabnik, Inventar, Križevrt, Kupec, Radost, Skrbna žena, Sončno, Spretna, Spretna šivilja, Snažnost, Snažna lega, Simpatija, Stanovalec, Skromna, Sostanovalec, Spretna, Stara, Svetovna zgodovina, Stalen gospod, Stanovanje kot plačilo, Stalno odsoten, Sredina mesta, Samka, Stenkelec, Samostojna v gospodinjstvu in zgodovini, Sestra, Takoj nastop, Takoj 10, Tehnik, Tajna nose, Trgovski center, Tivoli, Takoj 888, Upokojenec, Ugodno 777, Upokojenec 34, V dvoje je lepše, V mestnem omrežju, V bližini tramvaja, Vsteno, Vselej do dela, Vila, Vojalna parčica, Zdravnik, Želim vrt, Zelnar, Zelo solidna, Zasebnik, Zmožna, Zima 50, Zanesljiva, 500, 150, 1500, 37 let.

Obrt

Pohitite

V enem dnevu lahko dobite vaše slike za legitimacije. Najhitreje, najlepše, najceneje. Dijači 6 kom. in 1 luxur, 200 lir. 888, Priporočila, Komar Marjan, Druževina 34, Prešernova 9. 14658-30

Gospodje, pozor!

Klobučarna »Pajk« vam strokovnjaško očisti, preoblikuje in prebarva klobuke vseh vrst po starih cenah. Lastna delavnica. — Se priporočila Rudolf Pajk, Sv. Petra cesta 38. J-158-M-30

Krznar

ki modernizira, čisti, popravlja kožuhalo in izdeluje primene kože. Poni garancije. Stari trg 21-11, Kovarčič. 14729-30

Izgubljeno

Izgubila sem

na cesti Viktorja Emanuela 30. denar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra. 14723-23

SPORT

Tretje in zadnje kolo v jesenskem nogometnem turnirju domačih moštev

V nedeljo ves dan na igrišču Ljubljane

Ni bilo predelogo to nogometno tekmovalje, ki smo ga po prizadevanju CONI-a in nogometne zveze začeli pred tremi tedni na igrišču Ljubljane s sodelovanjem 11 ljubljanskih enajsteric in tako bogat je bil spored vsake nedelje, da bomo to nedeljo že zabeležili zadnjih pet izidov za oceno po posameznih skupinah. Čisto zadnja beseda resda še ne bo izrečena ta dan glede zasedbe posameznih mest, toda sedem moštev bo že dokončno izločenih iz borbe za odločitev. Možnosti za izboljšanje položaja po dosednjih izidih prihodnje nedelje bodo imele samo še štiri enajsterice iz turnirja B, in sicer po dve najbolje ocenjeni iz vsake skupine, ki bosta izmenoma med seboj igrali še posebno finalno tekmo — za prvo odn. drugo in tretje odn. četrto mesto. Ti dve srečanju so prireditelji odredili na nedeljo 8. novembra.

Za velik del udeležencev turnirja bo torej ta nedelja odločilna, kolikor nekateri že sploh niso zamudili priložnosti, da bi si lahko še popravljali dosednje neuspehe ali — če hočete — nedosežene uspehe. Situacija je v splošnem takšna prav pred tem zadnjim terminom, da nam kar sama po sebi nalaga malo premišljanja o tem, kje in kako se bodo razpletli glavni dogodki, v tej zaključni fazi tekmovalja.

V mladinskem turnirju bo to nedeljo konec skrbi in težav — brez posebnega finala, štiri moštva so vpisana v tabelo, za vsako odločeno tekmo se knjižita dve točki, za vsako neodločeno pa ena in kdor je v treh tednih nabral več, oni bo mladinski prvak jesenskega turnirja in deležen več nagrad, ki jih je za vse sodelujoče namenil zaupnik CONI-a. Vodstvo med njimi ima zdaj mlado moštvo z Viča, ki se bo v nedeljo merilo še s tovariši iz Dopolavora iz tobačne tovarne. Računi po dosedanjih nastopih kažejo na zmago Vičanov, ki bodo v tem primeru neovirani prešli najlepše lovoriko. Mladika, ki zavzema drugo mesto, ima to pot nasprotnika v mladem Zabajeku; tudi v tem dvoboju kažejo vse napovedi za Mladikarje, kar bi pomenilo, da bo lestvica v tej družbi tudi po nedeljskem III. kolu ostala nespremenjena. Seveda imajo vse pravice do presenečenja in senzacij tudi najmanjši pripadniki te igre z žogo in zato ni dobro trditi vsega v naprej ter bolje počakati na zadnji sodnikovo odločitev. Mislimo pa na tihem, da Viču priznanje v tem turnirju ne bi smelo uiti!

V turnirju B je borba v obeh skupinah za mnoga mesta še odprta. V I. skupini si je Ljubljana klub zadnjemu remisu z Mladiko s pomočjo ogromne razlike golov od prej zagurala prvo mesto, zato pa bo gneča in stiska za naslednje še razpoložljivo častno mesto tem večja. Mladika in Korotan, dva stara nasprotnika iz prvenstvenega tekmovalja, sta oba kandidata zanj, pri čemer pa imajo Mladikarji precejšen naskok — v obliki ene točke in obdobjanja vrednega količnika 1:1. To se pravi, da bi Mladiko lahko spravili Korotanci ob zasluženem drugo mesto samo s pridobitvijo obeh točk. Po enkrat smo videli vsako enajsterico na igrišču v teh dnevih in če se med tem ni zgodilo kaj neznanega — ali se ne bo v nedeljo — potem bo Mladika še enkrat nastopila ob zaključku turnirja.

Objave NZ

Iz obvestila št. 6 z dne 28. t. m.

Razpored tekem v jesenskem turnirju za III. kolo v nedeljo 1. novembra je naslednji:

V turnirju A: ob 10.30 Mladika—Zabajek in ob 11.30 Dopolavoro tobačne tovarne—Vič;

V turnirju B: ob 13.30 Dopolavoro iz tobačne tovarne—Vič; ob 14.50 Mladika—Korotan in ob 16.10 Mars—Zabajek.

Klubi, ki nimajo blokov za prijave igralcev sodnikom, jih lahko nabavijo za ceno 5 lir v uradu CONI-a.

Za sodnike nedeljskih tekem so določili: Mladika—Zabajek g. Dolinar, Dopolavoro t. t.—Vič g. Jerman, Dopolavoro t. t.—Vič — g. Kos, Mladika—Korotan g. Makovec in Mars—Zabajek g. Kos.

Radio Ljubljana

PETEK, 30. OKTOBRA 1942-XXI
7.30: Pesmi in napet: 8: Napoved časa — Poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Lahka glasba. 13: Napoved časa — Poročila v italijanski. 13.10: Plošče. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. 13.20: Radijske pesmi vodi dirigent Angelini. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Šijanec — Pisana glasba. 14.45: Poročila v slovenski. 17.15: Plošče. 17.35: Četrte ure za trdno Nizzardo 17.50: Pisana glasba. 19: »Govorimo italijansko«, prof. dott. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Komorna glasba. 20: Napoved časa — Poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Znanj dueti. 21.15: A. Nicotera: Pogovor s Slovenci. 21.30: Violinski koncert Alberta Dermelja — pri klavirju M. Lipovšek. 22.10: Koncert pianistke Marcelle Barzetti. 22.45: Poročila v italijanski.

P. G. Wodehouse:

PODJETNI SAM

Humorističen roman

Lahko tudi rečemo, da bi se bil močno zavzel, ko bi bil vedel, da zbujaja njegova »pohodna uniforma« neugodne kritike, zakaj bil je v enem tistih blaženih stanju duha, ko se mlad človek figo meni za vnanjost. Kot gost svojega starega prijatelja Hasha Todhunterja se je bil dobro najdel; prisostvoval je bil predstavi sentimentalnega filma, in zdaj, ko je bil spravljen Hasha na tramvaj, ki ga je odpeljal nazaj na ladjo, je bil prepoln tistega mirnega zadovoljstva, ki ga okuša, kadar nam gre na tem svetu vse po želji. Bilo mu je, kakor da je ves London njegov. Srce mu je igralo kakor mlademu grajskemu gospodu, ki se po dolgem potovanju vrača v domoči vas.

Niti to, da je bil ostal sam, mu ni moglo potlačiti duha. Naj mu je bila družba Hasha Todhunterja še tako po duši, vendar ni bil niti malo žalosten, ko sta se začasno ločila. Kuhar na »Aramint« je bil drugače zelo prijeten tovariš, a nocoj je kar od sile trdovratno vztrajal pri razgovoru o psih nekega svojega znanca krčmarja, češ, kako imenitno se bodo obnesli na jutrišnjih pasjih dirkah v Hackney Marshes. Podoba je bilo, da ima Hash najboljše namen, staviti srajco in spodnje hlače na te znamenite živali; in niti s tem ni bil zadovoljen, ampak še je nadlegoval Sama, naj mu posodi ves drobiž, kar ga ima, da bo lahko zvišal stavo. Sam se je sicer

na vse kriplje otepal, a vendar mu je bilo mučno, da je moral odbiti prijatelju prošnjo za denar. Gizdalina sta se plašno spogledala.

»Nabrusiva si pete, preden ga imava na vratu,« je rekel eden.

»Pa hitro,« je drugi navdušeno pritrdil.

Toda bilo je prepozno. Stari prijatelj izza mladih let je bil blizu; še dva koraka, pa je obstal pred njima in ju izpod svoje strašne čepice bistro ošinil z očmi. Očitno se je skušal domisliti, kdo sta.

»Bates in Tressider! Tako mi Jupitra!« je vzkliknil nazadnje.

»Halo,« je odvrnil prvi gizdalin.

»Halo,« je pritegnil drugi.

»Imenitno! Kakšno veselje!« je znova vzkliknil Sam.

Nastopil je leden molk, kakršen rad nastane pri podobnih srečanjih med starimi sošolci. Gizdalina sta kar naprej turobno boljčala vanj, in Sam se je mahoma spomnil, da mu nista bila »in statu pupillari« nikoli kdo ve kako pri srcu. Vendar pa mu je v tem trenutku etiketa nalagala vsaj kakršen si bodi razgovor.

»Odkod prihajata?« ju je vprašal Sam. »Vidim, da sta v svatovskih oblačilih.«

»Na večerji sva bila,« je odgovoril prvi gizdalin.

»Na večerji starih wrykynskih sošolcev,« je dodal drugi.

»Oh, da, da... Razumem. To je zmerom ob tem letnem času, kaj ne?« je vprašal Sam. »Se je zbralo mnogo fantov?«

»O, da...«

»In večerja, kakšna je bila?«

»Kar dobra,« je odgovoril prvi gizdalin.

»Pa govori! Ne posebni, kaj?«

»Strahotni...«

»Ne razumem, odkod jih jemljejo...« je menil Sam.

»Bogme da...«

»Kaj pa prijatelj Braddock?«

»Strah in groza